

Aki Rákosit, Kádárt és Szálasit vádolta

Dr. Miskolczy Ágost koronaügyész-helyettes élete, működése és üldöztetése

Bevezetés

A Budapesti Népbíróság 1946. június 22-én hozott Nb.VII.3465/11/1945. számú ítéletével Dr. Miskolczy Ágost koronaügyész-helyettes népellenes bűntett miatt ötévi börtönre, hivatalvesztésre és politikai jogainak tízévi felfüggesztésére ítélte. A magyar igazságszolgáltatás történetében példátlan, hogy az ügyészi szervezet ilyen magas beosztású tagjával szemben büntető felelősségre vonásra került sor. Tanulmányommal arra kívánok válaszolni, hogy ki volt az elítélt, miért és hogyan jutott elítéltetésre, és mi lett a sorsa a szabadulása után.¹

A szekszárdi törvényszéken szolgáló Miskolczy Kálmán írnoknak és feleségének, Simonovits Annának Ágoston Mihály nevű gyermeke 1883. december 17-én született Szekszárdon.² Diákkorától tudatosan készült a büntetőjogi pályára, így 1902–1905 között a budapesti tudományegyetem jogi karán tanult. Képzését 1906-ban Kolozsváron fejezte be, s az egyetemet az akkoriban még nem általános doktori cím megszerzésével, jogtudori oklevéllel zárta. Tanulmányai eredményeként művelt, nyelveket tudó, a társadalom kérdései iránt érdeklődő személlyé vált.³

Igazságügyi szolgálatát 1906-ban a Szekszárdi Királyi Törvényszék joggyakornokaként kezdte. E beosztásban 1908-ban a paksi járásbíróságon is dolgozott, majd 1909. decemberi jegyzői kinevezését követően áthelyezésre került a szabadkai törvényszékhez. A bírói-ügyvédi vizsga letétele után az itteni királyi ügyészséghez nyert 1914-ben alügyészi, 1916-ban pedig ügyészi kinevezést.⁴ Pályájának megalapozása után 1914-ben Budapesten Dvorzsák Máriával kötött házasságot, amelyből nem származott gyermek.

Miskolczy Ágost életének első törését a magyar állam első világháború utáni összeomlása kapcsán szenvedte el, amikor Szabadkát a szerb csapatok 1918. november 13-án elfoglalták. A békeszerződés előtt már kész helyzetet teremteni kívánó megszállók hűségességre szólították fel a magyar szervek alkalmazottait, ahhoz kötve további foglalkoztatásukat. A magyar államhoz hű, az esküt letenni nem akaró bírákat, ügyészeket a megszállók erőszakkal eltávolították szolgálati helyükről, s többnapos fogva tartás után 1919. február hó 7-én kiutasították a városból. Az egy kis csomagban a legszükségesebb ingóságait magukkal vivő, a demarkációs vonalon átdobott, Szabadkáról elűzött igazságügyi tisztviselők a törvényszék elnökének utasítására a szomszédos kiskunhalasi járásbíróságon jelentkeztek, s ideiglenesen a fogház helyiségeiben kerültek elhelyezésre.⁵

Az igazságügy-miniszter ezt követően, 1919 márciusában Miskolczyt a kalocsai ügyészségre rendelte kiegészítő szolgálatra, ahonnan a viharos időket élő fővárosba, a Budapesti Államügyészségre került.⁶

Miskolczy Ágost pályája ezt követően folyamatosan felfelé ívelt: 1921-ben ügyészségi alelnöki címet, 1926-ban fizetési csoportemelést kapott, 1927-ben a Budapesti Királyi Ítéltábla bírója, 1930 novemberében a Budapesti Királyi Főügyészség főügyész-helyettese lett. 1939 márciusában ért pályafutása csúcsára, amikor a legmagasabb rangú közbíró, a koronaügyész egyik helyettesévé nyert kinevezést.⁷

Politikai büntetőügyek

Miskolczy Ágost a fővárosba kerülése után a politikai jellegű büntető ügyekben való közreműködésével, közéleti és sajtószereléseivel szerzett magának hírnevet. A

korszakban kiemelt figyelmet kapott a politikai rendszer büntetőjogi védelme. Az 1918–19-es megrázkódtatásokból született rendszer autoritatív elemeket tartalmazó polgári parlamentarizmus volt, ahol az uralkodó konzervatív politika alapját a keresztény-nemzeti gondolat, állami és jogi berendezkedését pedig a jogfolytonosságon és a Szent Korona-eszmén nyugvó alkotmányosság jelentette. Az e mércétől eltérő politikai felfogással és a megváltoztatására törekvő cselekedetekkel szemben keményen fellépett az államhatalom, mivel ezek – Miskolczi megfogalmazása szerint – *„egyenesen az alkotmány, az állami szervezet és a társadalmat fenntartó intézmények és erkölcsi elvek ellen irányulnak”,* s az elkövetők *„egy csapásra szeretnék felfordítani az állami és társadalmi rendet”.⁸*

A politikai vonatkozású ügyek mindig a kormányzat figyelmét élvezték. A királyi ügyészséget irányító igazságügy-miniszterek felfogása szerint a tárcavezetőnek az *„országos érdekű bűnügyekben ismernie kell a tényállást, és az ő kötelessége, hogy ennek megfelelő utasítást adjon”,* ezért maguknak tartották fenn a minisztérium büntetőjogi osztálya politikai ügyekre vonatkozó munkájának irányítását.⁹

Azt, hogy mely tényállások tartoztak e körbe, többször meghatározták azon igazságügy-miniszteri rendelkezések, amelyek az *„ország nyugalmát veszélyeztető bűncselekmények erélyes üldözésére”* hívták fel az ügyészségek figyelmét. Alapvetően az 1878:V. törvénycikkkel (tc.) meghatározott büntető törvénykönyv (Btk.) I–VI. fejezeteiben foglalt bűncselekmények s ezek között *„különösen [...] a tulajdon intézménye és a földbirtokos osztály”,* továbbá a nemzetiség, hitfelekezet elleni izgatás, lázítás, valamint az állami és társadalmi rend hatályosabb védelméről szóló 1921:III. tc.-ben (Rendtv.) meghatározott szerteágazó tényállások voltak súlypontjai a *„politikai természetű”* bűnözésnek. Ezen, a korszakban gyakran alkalmazott törvénycikket illetően a Kúria leszögezte, hogy *„az állam és társadalom törvényes rendjét minden olyan mozgalom vagy szervezkedés ellen védi, amely a rendnek erőszakos felforgatására vagy megsemmisítésére, különösen valamely társadalmi osztály kizárólagos uralmának erőszakos létesítésére irányul. Ha tehát valamely mozgalom vagy szervezkedés ilyen erőszakos felforgatást tűzött ki célul maga elé, úgy az az 1921: III. t.c. rendelkezéseinek súlya alá esik, tekintet nélkül arra, hogy milyen a politikai színezete és tekintet nélkül arra is, hogy esetleg nem politikai, hanem gazdasági vagy egyéb érdekek szolgálatában áll”.¹⁰* Az Igazságügyi Minisztérium (IM) az általános irányításon túl az egyedi ügyekben is utasításokat adott az ügyészség számára a mikénti eljárásra.¹⁰

Az úgynevezett politikai bűncselekmények jelentős része valamilyen sajtótermékben megjelent írással valósult meg. A büntetőpolitika felfogását hűen mutatja Miskolczi azon megfogalmazása, amely szerint a *„nyomtatott betű veszedelmet”* jelenthet a *„közérkölciség és a belső rend”* szempontjából, ezért az uralkodó eszmerendszertől eltérő írások megalapozhatták a szerzők, kiadók büntetőjogi felelősségét.¹¹

A királyi ügyészség feladatai közé tartozott a sajtóról szóló 1914:XIV. tc.-en és a 2500/1914. M. E. rendeleten alapuló, a felelősséget utólagosan vizsgáló sajtóellenőrző tevékenység: ennek során a bemutatott kiadványok *„sajtórendészeti köteles példányait közzvándlói szempontból ellenőrzés alá”* vette, melynek eredményeként számos eljárást indult az IM szoros felügyelete alatt. A sajtóügyekre vonatkozó előírások megkövetelték a haladéktalan jelentést, az eljárás minden lényeges mozzanatáról, az intézkedések tervezetéről az értesítést. Az adott ügyben csak a minisztérium utasítása szerint lehetett eljárni. Sajtóügyekben a Btk., a Rendtv., illetve más törvény tényállásai miatt osztály vagy állam elleni izgatás, kormányzó megsértése, a magyar állam vagy nemzet megbecsülése elleni bűncselekmény, szeméremszétség, vallásghalászás minősítéssel számos eljárás indult.¹²

Miskolczi Ágost működése során ezen jogszabályi közegben a politikai bűnügyek egyik előadójaként számos esetben járt el a nyomozások során, készített vádiratokat és látott el vádképviselőt.

Ezen eljárások a 20-as években jellemzően az 1918–19-es forradalmak, illetve a proletárdiktatúra eseményeiben részt vevő személyek ellen, továbbá a kommunista jellegűnek tekintett megnyilvánulások miatt folytak. Így például 1920 júniusában Miskolczi felségsértés, lázadás, izgatás és személyes szabadság megsértésének

büntetteivel vádolta Hajdu Pál és Boros F. László újságírókat, mivel 1918 decemberében tagjai lettek a Kommunisták Magyarországi Pártjának lapja, a *Vörös Újság* szerkesztőségének, és „ezzel a tevékenységükkel elősegítették azt, hogy megbuktatták a magyar államnak a népképviselői rendszeren és a miniszteri felelősség elvén alapuló alkotmányát. Külön vádolta az ügyészség Hajdu Pált azon cikkek miatt, amelyeket a *Vörös Újságban* írt III. Internationale és más egyéb hangzatos címek alatt.” (Miskolcgy egy későbbi írásában az „ország szellemi, erkölcsi és politikai színvonala szempontjából [...] csőcseléknek nevezhető társadalmi rétegnek” minősítette az 1918. őszi, 1919. tavaszi események szereplőit.¹³)

Ugyancsak ő volt az ügyész 1924-ben a szociáldemokrata párt egyik régi vezetőjének, az emigrációból hazatért Weltner Jakabnak 1919 márciusában a tanácsköztársasági hatalomátvétel előkészítésében való részvétele miatti felség sértési és lázadási ügyében.¹⁴

Miskolcgy számára az egyik – a későbbi éveit döntően meghatározó – eljárást az 1925 októberében a tanácsköztársaság volt népbiztosának, az illegális kommunista párt egyik vezetőjeként álnéven visszatért, majd elfogott Rákosi Mátyás elleni per lefolytatása jelentette. A per előkészítése során Rákosit október 8-án, majd társait is kihallgatta. A szükséges iratszerkesztéseket követően Miskolcgy az IM döntésének megfelelően lázadásra irányult szövetkezés büntette miatt az 1925. november 14–16-án statáriális bíróság elé állított Rákosi és társai – köztük Weinberger (később Vas) Zoltán – elleni tárgyaláson képviselte is a vádat. A Budapesti Királyi Büntetőtörvényszék döntésével végül rendes eljárásra utalt ügyben a bíróság 1926. augusztus 4-i ítéletével Rákosit az állam és a társadalom törvényes rendjének erőszakos felforgatására irányuló bűntett miatt nyolc és fél év fegyházra ítélte, míg Weinberger nyolc évet kapott (ezt később az ítélető tábla hat évre mérsékelte).¹⁵

E perekben Miskolcgy mélyen elítélte a kommunista pártok világszervezetét, a III. Internacionálét, amelynek „lényege nem más, mint nyílt hadüzenet a világ rendje ellen”. A szolgálatába „szegődöttjeit az egész emberiségre veszedelmes gonosztevőknek kell tekinteni, s az ellenük való küzdelemben az államokba tömörült társadalmaknak minden jogos és hatályos fegyvert fel kell használni”. Vádja szerint az e szervezet és az államnak nem tekinthető Szovjet-Oroszország megbízásából tevékenykedett vádlottak a „magyar alkotmány összetörését, a magyar társadalmi rend megsemmisítését, a magyar kormánynak helyéről való eltávolítását célozták”. Szenvedélyes vádbeszédeiben 1925. november 16-án a „kultúra és a civilizáció védelmét kérte a vádlottakkal szemben”, 1926. július 27-én pedig kijelentette, hogy az a vádlott, aki „kommunista mozgalmat csinál, az nemcsak a magyar állam fölforgatására szövetkezik, hanem hazájával szemben hűtlenséget is elkövet”, a hirdetett „osztályharc nem egyéb, mint testvérgyilkosság”, aki pedig arról beszél, az „hazafiatlan, testvérgyilkos és társadalmi felforgató”. (Miskolcgy az eljárás kapcsán 1925. november 6-án egy tájékoztatót is készített a Külügyminisztérium sajtóosztálya részére „A bolsevik világpropaganda hazai és külföldi vonatkozásaiban a lázadás büntetével vádolt Rákosi Mátyás és társai vallomásai, lefoglalt okiratok és sajtótermékek alapján” címmel.¹⁶)

A perek fővádlottjainak, Rákosinak és Vasnak a visszaemlékezései szerint Miskolcgy az eljárások során a „legnagyobb gyűlölettel” kezelte őket, „habzó szájjal szidalmazta a kommunistákat”, s „goromba rágalmakat” hangoztatott ellenük. (Vas Zoltánnal 1927-ben előadó bíróként is találkozott, amikor a hatósági közeg elleni erőszak miatti első fokú ítéletét súlyosbította az ítélető tábla.¹⁷)

Miskolcgy Ágost feladatkörében a kormányzat szélsőjobb oldali ellenfeleivel szemben is eljárta, így 1922-ben ő vezette azt az eljárást, amely a második nyugat-magyarországi felkelés vezetőivel (például Héjjas Iván) szemben indult tiltott toborzással elkövetett lázadás címén. (Ez a mozgalom veszélyeztette az országnak a Bethlen-kormány által célul tűzött bel- és külföldi stabilizációját.¹⁸)

Ebből az időből származott Miskolcgy és gróf Bethlen István miniszterelnök ismeretsége. Ennek eredményeként a kormányfő sérelmére 1926. június 10-én a genfi népszövetségi palotában egy magyar emigráns által elkövetett bántalmazás miatti eljárásban 1927-ben ő képviselte a sértettet a svájci bíróság előtt. Miskolcgyt főügyész-helyettesi kinevezése után Bethlen a Miniszterelnökségre rendeltette sajtóüggyekkel

foglalkozó büntetőjogi szakértőként, amely tevékenységéért többször támadták a szociáldemokrata képviselők a parlamentben.¹⁹

A berendelés után eredeti munkájához visszatért főügyész-helyettes az 1930-as években is számos politikai perben járt el a Budapesti Királyi Ítéltáblán. Így Miskolczy volt a vádló 1933 októberében az őszirózsás forradalom Nemzeti Tanácsa elnökének, a külföldről hazatért Hock Jánosnak az emigrációja alatt külföldön megjelent cikkei alapján indult, nemzetgyalázás miatti másodfokú perében, ahol vádbeszédében elítélte az „októbristákat”, akik „felborították az ezeréves alkotmányt”. 1934-ben részt vett a szociáldemokraták balszárnyához tartozó neves orvos és társadalomtudós, a *Társadalmi Szemle* című folyóiratot szerkesztő Madzsar József államfelforgatás büntette miatti ügyében, a felmentő törvényszéki, majd ítéltáblai döntéseket támadva.²⁰

A rendszer fő ellenségének tekintett kommunisták elleni eljárásokban ekkoriban is többször részt vett.²¹ Így találkozott ismét korábbi vádlottjával, mint a Rákosi Mátyást a Tanácsköztársaság alatti szerepei miatt felségsértés, gyilkosságra felbujtás és más büntettek miatt elítélő, az 1935. február 8-i életfogytiglani fegyházbüntetést kiszabó törvényszéki ítéletet jogerőre emelő 1935. július 1-jei ítéltáblai eljárás ügyésze. Ekkor az első fokú döntés súlyosításaként halálbüntetést indítványozott. (A perben a védelem eredménytelenül kérte Miskolczy tanúkénti kihallgatását annak megállapítására, miért nem indított meg ez az eljárás még 1926-ban Rákosi elfogása után, kitől kapott utasítást arra, hogy a már elkészített vádiratot ne nyújtsa be.)²²

Ezt megelőzően június 1-jén pedig egy kommunista fiatalok szervezkedése miatti eljárásban volt a másodfokon eljáró ügyész: a Csermanek (később Kádár) Jánost mint I. rendű vádlottat kétévi fegyházra és társait az állam és társadalom rendjének erőszakos felforgatására és megsemmisítésére irányuló büntett miatt elítélő törvényszéki döntés elleni eljárásban a büntetés súlyosbítását indítványozta az ítéltáblának. Az viszont helyben hagyó ítéletet hozott, amit Miskolczy tudomásul vett. (E napon volt az a másodfokú tárgyalás is, amikor a Csermanek ügyétől elkülönített, szintén elítélt másik ifjúkommunista, Sebes György elleni eljárásban találkozott annak védőjével, a későbbiekben a saját bűnügyében is szerepet kapott Dr. Domokos József ügyvéddel.)²³

Az 1930-as évek közepétől a politikai rendszert egyre inkább szélsőjobbról érték támadások a megerősödő, az addigi berendezkedést kétségbe vonó hungarista, nemzetiszocialista, nyilas- és kaszárkeresztes mozgalmak részéről, amelyek tevékenysége miatt számos büntetőeljárás indult. Miskolczy Ágost ezen perekben is szerepelt.²⁴

A szélsőjobb egyre ismertebb vezetőjével, Szálasi Ferenccel szemben a Budapesti Királyi Ügyészség 1937–38-ban többször emelt vádat; az első fokú ítéleteket követő fellebbezési eljárásokban általában Miskolczy volt az ügyész. Az izgatás büntette miatti, 1937. november 18-i ítéltáblai tárgyaláson tartott beszédében leszögezte, hogy a „politikai bűnperekben nem lehet feladata sem a vádhatóságnak, sem az ítélkező bíróságnak, hogy a társadalmi, politikai vagy gazdasági problémák fölött bírálatot gyakoroljon”. A perben csak annak megítéléséről lehet szó, hogy a „vádlott megsértette-e a nemzet egésze érdekében alkotott jogi intézményeket”. Mivel Szálasi cselekményeivel megszegte a büntető törvényt, így elítélésére megalapozottan került sor. A nyilas vezető elleni 1938. május 20-i perbeszédében pedig kijelentette, hogy „aki gyűlöletet szít, az nem szolgálja a haza érdekeit”.²⁵

Az államfelforgatás vádjával kapcsolatos eljárásban Miskolczy 1938. július 5-i beszéde szerint Szálasi céljai, szándékai zavarosak, de az megállapítható, hogy az „ezeréves magyar alkotmány megváltoztatását kívánja”, így mozgalma „veszélyezteteti az állam és a nemzet törvényes rendjét”, s ezért indítványozta a törvényszéki ítéletnél súlyosabb minősítést és büntetést. Az ennek helyt adó, a vádlottat az állami és a társadalmi rend erőszakos megsemmisítésére irányuló büntettben elmarasztaló és ezért háromévi fegyházzal sújtó ítéltáblai döntés után a főügyész-helyettes azonnal indítványozta a vádlott letartóztatását, melyet az ítéltábla el is rendelt. A tudósítás szerint ekkor Miskolczy „maga elé szólította Szálasi”, és közölte, hogy a kényszerintézkedést azonnal foganatba veszi, ezért az örök a fogházba viszik.²⁶

A hungarista mozgalom egyik főideológusával, Málnási Ödönnel – akivel a sors majd később ismét összehozza – szembeni, annak *A magyar nemzet őszinte története*

című könyve miatti nemzetragalmazás jogcímén 1938. március 11-én folyt perében kijelentette, hogy a mű állításai a „magyar nemzet ezer éves történetének gerincét és súlypontját” jelentő „morális erő”, az alkotmány elleni támadások, amelyekért az első fokú ítélet súlyosbítását indítványozta.²⁷

Miskolczy Ágost nemcsak a két szélső politikai irányzat, hanem más, a kormányzat által ellenségesnek nyilvánított eszmék hirdetői elleni perekben is részt vett: így egyaránt vádlója volt a nemzeti-konzervatív Szabó Dezső *Szélsőségek rendszere* című műve, továbbá a népi írók közé tartozó Illyés Gyula *Rend a romokban* c. verseskötete „romboló hatású” izgatásnak minősülő tartalma miatti ítéletáblai eljárásoknak. Szerepelt a korszak alapintézménye, az egyház elleni támadásnak számító megnyilvánulások, például a Szent Jobbot sértő nyilatkozat, vagy – az unitáriusok kivételével – a keresztény felekezetekkel szemben tett dehonesztáló kijelentések miatti perekben is. Az utóbbi kapcsán 1934. május 11-én mondott vádbeszédében leszögezte, hogy a bíróságok „nem teológiai vagy történelmi fórumok, amelyek ilyen kérdésben érdemlegesen dönthetnének. A büntetőtörvény nem foglalt állást az egyes hitfelekezetek esetleges teológiai vitáiban, csupán biztosítani kívánja a felekezetek közötti békét.”²⁸

E kitüntetett, a korabeli társadalmi, politikai rendet érintő ügyek mellett Miskolczy Ágost a köztörvényes bűncselekmények miatti eljárásokban ugyancsak részt vett, mint ahogy koronaügyész-helyettesként szintén eljár mindkét ügycsoportban.²⁹

Az ügyészi hivatásról

Miskolczy a hivatását illetően vallotta, hogy az ügyész a „megsértett jogrendet, a sértett fél jogát védi, a törvények parancsa, valamint saját lelkiismerete és meggyőződése szerint”. A közvádlónak e jogvédelmen belüli speciális, a politikai bűnügyekben vitt szerepét az 1937. június 1-jei, Budapesten a bíróságok, ügyészségek tagjai számára tartott államvédelmi előadása során fejtette ki.

Alaptételként kijelentette, hogy az állam- és társadalomellenes cselekményekkel szemben a bűnvádi üldözés a „hatalom leghatásosabb fegyvere”, mely harcban fontos szerepe van az ügyészségnek. A szervezet akkor küzdhet sikeresen, ha tagjai nemcsak az anyagi és eljárási jogot, de a történelem és az irodalom műveit is ismerik, mivel a „forradalmi propaganda gyakran ölti fel a tudomány, a művészet és az irodalom álarcát”. Egy cselekmény veszélyességének megítéléséhez határvonalat kell vonni a „jogos bírálat, a tudományos és művészi szabadság, az üdvös reformra törekvés, a bölcsészeti fejtegetés és a bűncselekmény között”. E kérdésekben „csak a nagy általános műveltséggel rendelkező ügyész” tud eligazodni, szükség esetén vádat emelni, s azt megfelelően képviselni. Kifejtette, hogy az eljárások során elsődleges feladat a vezetők kinyomozása és bíróság elé állítása, a vádemelésnek pedig „könyörtelen leszámolásnak” kell lennie. (Egy ekkoriban megjelent írásában azt is rögzítette, hogy „nincs szükség monstre-bűnperekre, ahol a legalitás elve alapján a mozgalom jelentéktelen résztvevőit tömegesen ültetik a vádlottak padjára, s így a vádhatóság maga homályosítja el a főbb szereplők felelősségét”.³⁰)

Előadásában a Hitler elleni 1923-as németországi eljárásra utalva leszögezte, hogy a „nem kellő időpontban, nem kellő érzékkel emelt vád szükség nélkül mártírt csinálhat a vádlottakból, s a mozgalom még nagyobb presztizzsel folytatódhatik tovább”. A bíróság elé állítottakkal szemben a vádat „nagyobb sikerrel és biztosabb fellépéssel képviselheti olyan kir. ügyész, aki jó szónok, aki a főtárgyalás nyilvánossága előtt ünnepélyes szavakban tudja kifejezni az állam büntető igényét, méltóan meg tudja bélyegezni a társadalom nevében a vád tárgyává tett cselekményt, a törvények, az igazság és az örök erkölcsi parancsok nevében kérve bírói megtorlást”. Miskolczy azt is szükségesnek tartotta, hogy a korábban nem ismert jelenségekkel – például a sztrájk újabb formáival, a szektákkal – szemben fel kell hívni a kormány figyelmét a szükséges jogalkotásra, hiszen az ügyész nem lehet „rideg méltóság”, aki a „magistratura sáncai mögött merev hozzáférhetetlenségben ül”. Munkája során „nemcsak a jog és törvényesség eszméjét” képviseli, de védelmezi „hazája jogrendjét, ősi intézményeit”,

egész tevékenységében a „keresztény civilizáció alapján áll és a világ szellemi és erkölcsi chaosában egyetlen szilárd pontot lát, a keresztet”. 31

A budapesti szellemi életben való részvétel

Miskolcgy Ágost Budapestre kerülése után bekapcsolódott a főváros konzervatív irányultságú szellemi életébe. A jogászi szervezeteken – Országos Bírói és Ügyészi Egyesület, Magyar Jogászegylet – túl tagjai között tudhatta az ókori görög-római kultúrával foglalkozó Parthenon (A Klasszikus Műveltség Barátai) Egyesület, a Magyar Statisztikai Társaság, a Magyar Társadalomtudományi Társaság, a Magyar Népművelők Társasága, a Magyar Sajtótudományi Társaság, a Magyar Nemzetpolitikai Társaság és a Társadalmi Egyesületek Szövetsége, míg az 1928-ban alakult Sol Clubnak igazgatója volt. E nemzeti-konzervatív alapon álló egyesület elhatárolódott a szélsőségektől, a „vörös vagy zöld elméletek abstrakciói”-tól. Az alapszabály szerinti célja a „magyar társadalmi együttérzés, erős nemzeti öntudat fejlesztése és ennek az öntudatnak érvényesítése, magyar tehetségek felkutatása és támogatása” volt. Ezt előadásokkal, más összejövetelekkel, a „nemzeti élet minden ágát felölelő társadalmi kérdések tudományos megtárgyalásával”, továbbá a kisebbségi magyarság támogatásával kívánta megvalósítani. 32

E szervezetekben Miskolcgy olyan vezetőkkel, tagokkal volt kapcsolatban, akik a korabeli magyar politikai, tudományos, kulturális élet meghatározó, befolyásos személyiségei voltak, mint például Bethlen István, Teleki Pál, Herczeg Ferenc, Hóman Bálint, Kozma Miklós, Wlassics Gyula, Balogh Jenő, Magyary Zoltán, Bartucz Lajos, Domanovszky Sándor, Mályusz Elemér. Miskolcgy e szellemi közegben aktív életet élve az egyes összejöveteleken, tanácskozásokon, társasági eseményeken részt vett, előadásokat tartott, felszólalt. 33

Miskolcgy a konzervatív szellemi elit (a fent említetteken túl például Darányi Kálmán, Eckhart Ferenc, Egyed István, Gratz Gusztáv, Gerevich Tibor, Kállay Miklós, Kornis Gyula, Ravasz László) társaságában rendszeresen részt vett a korszak egyik eszmei központjaként működő, Szekfű Gyula szerkesztette *Magyar Szemle* szerkesztőbizottsága és munkatársai részére tartott összejöveteleken is. 34

Szervezeti tagságai és azokban végzett tevékenységei szorosan összekapcsolódtak publicisztikai, írói munkásságával. Éveken át rendszeresen megjelentek a kommunizmussal, Szovjet-Oroszországgal polemizáló írásai a korszak konzervatív fővárosi napilapjában, a *Budapesti Hírlapban*. Ez közölte 1926. április 1-jén azt az írását is, amelyben felvetette, hogy a bíróságok a Szent Korona nevében hirdessék ki ítéleteiket. (Ezen felvetése később a törvénykezés egyszerűsítéséről szóló 1930:XXXIV. tc. 1. §-ával valóra vált. 35) Szerzője volt az említett *Magyar Szemlének*, ahol a forradalom jelenségét bíráló, a pánszlávizmus veszélyeiről, a büntetőjognak a társadalomellenes mozgalmakkal szembeni szerepéről szóló tanulmányai jelentek meg. 36 Ezen írásainak központi elemét kifejezi azon, 1933 májusában megjelent cikkének gondolata, amely szerint a „kommunista párt nemcsak a társadalmi osztályok egymásra uszítását hirdeti, hanem egyenesen a polgárháborút készíti elő és az egész keresztény civilizáció nyomtalan megsemmisítését vallja nyíltan és vakmerően programjaul”. 37

Publicisztikai írásai más lapokban is megjelentek, például a *Társadalomtudomány*, a *Magyar Élet*, a *Magyar Lélek* hasábjain. Amerikai magyar lap is közölt tőle, s cikkei napvilágot láttak a Budapesten kiadott *Nouvelle Revue de Hongrie*-ban. 38

Miskolcgy addigi publicisztikai írásainak egy részét az 1932-ben kiadott *Szemben a forradalom arcvonalával* című 260 oldalas könyvében gyűjtötte össze. 39 A kötet megjelenése után lelkes recenziók méltatták a szerzőt, aki „egy évtizede vívja a harcot köztársadalmi székéből és íróasztal mellől”. A méltatás szerint előtte „tárult fel először a forradalom aknahálózata a bolsevista perek aktáiból, ő ismerhette meg legalaposabban a szovjetpropaganda módszereit a hétről-hétre gyűjtött forradalmi célú sajtótermékekből”. Az írások bemutatják az „orosz bolsevizmus éles kritikai rajzát, a forradalmi mozgalmak pontos történeti és lélektani magyarozatát”. A szerző rámutatott a „bolsevik propagandamunka nagyszabású szervezetére, eszközeire és modern technikájára”, s

mindezek alátámasztják azt, hogy az „államnak új és hathatós önvédelmi fegyverekre van szüksége”. Más ismertető azt emelte ki, hogy Miskolczi – aki a „kultúránk létét fenyegető kérdéseknek hazánkban talán legbeavatottabb és legvilágosabban látó ismerője” – írásaival állást foglalt a „forradalommal, mint politikai és szociális megoldási kísérlettel szemben, mert annak eredményei csak társadalmi összeomlás, véres polgárháború, értékrombolás és pusztító anarchia lehetnek”.⁴⁰ A Magyar Távirati Iroda lapszemléje is felhívta olykor a figyelmet Miskolczi valamely cikkére.⁴¹

Miskolczi Ágost elvi jelleggel is foglalkozott a sajtóval, amiről azt vallotta, hogy az a „modern művelődés, sőt az emberi civilizáció haladásának elmellőzhetetlen és megmérhetetlen értékű tényezője”. De „amennyire áldást jelenthet az ezzel összefüggő nagy érdekekre, annyira átok is lehet tevékenysége, sőt a művelődés és civilizáció értékeiben és eredményeiben végzetes rombolást vihet végbe”. A sajtó hatalmát az „az irányzat, az a politikai vagy filozófiai gondolat” adja, amelyre „alapítva van, s amely nemcsak vezércikkében, hanem a hírek megválogatásában és csoportosításában, [...] a közölt tények megvilágításában [...] kifejeződik”. Így a sajtó „jelentősége közvéleményt csináló, az emberek gondolkodását meghatározó, átalakító, cselekvéseit ösztönző és kiváltó erejében van”. Ebből következik az a „nagy jogi probléma, miként lehet a sajtó jelentőségére tekintettel a sajtószabadság korlátozását a közjó érdekében jogintézményekben kifejezni anélkül, hogy a sajtó működését megbénítaná”.

Megállapította, hogy „büntetőjogi tilalmakkal a sajtó közvéleményt alakító tevékenységét utolérni felette nehéz. Nem elég ugyanis eltiltani a sajtót egyes tárgyköröktől vagy témáktól”, mivel az újságírás lényege a „módszerben van, vagyis abban, hogyan ír valamiről, minő összefüggésben adja elő mondanivalóját, minő beosztást, hangot, stílust, címeket használ”. Ez „függ az újságíró műveltségétől, világnézetétől, lelkiismeretességétől”. Az újságírás társadalmat befolyásoló szerepét bizonyítja a „támadó cikkeknel még hatásosabb, biztosabb fegyvere, az elhallgatás”, hiszen „hiába a legméltánylandóbb szereplés a társadalmi és politikai élet mozgalmában, ha ezt a sajtó nem állapítja meg”. Így e nagy jelentőségű társadalmi intézmény kapcsán alapvető a megfelelő szabályozás, mivel a „túl szigorú törvény az igazságtalanság elviselhetetlen érzését kelti fel [...] Ezenfelül az olyan törvény, amely a sajtót irányított sajtóvá süllyeszti, a hazugság és megalkuvás szellemét terjeszti, ami semmiféle politikai rendszernek nem érdeke”, mert a „hivatásszerűen irányított, bilincsbe vert vagy kitartott sajtónak erkölcsi súlya nincs”.⁴²

Jogi, szaktudományi munkássága

Miskolczi Ágost szakirodalmi írásait – amelyek büntető anyagi és eljárási jogi, kihágási, rendészeti, igazgatási kérdésekkel foglalkoztak – szakmai folyóiratok, mint a *Csendőrségi Lapok*, a *Jogtudományi Közlöny*, a *Jogállam*, az *Ügyvédek Lapja*, a *Rendőr*, a *Városi Szemle*, a *Statisztikai Közlemények*, *A Sajtó* közzélték.⁴³

Ezen írásai közül a legjelentősebb – a csendőrtiszti iskola tanárával és a debreceni hadbírórság vezetőjével közösen írott – *A magyar büntetőjog gyakorlati kézikönyve a m. kir. csendőrség számára* című volt, amelyet a belügyminiszter tansegédletül rendelt a szervezet számára. Az 1937-es első megjelenést követően a mű 1940-ben ismételt kiadásra került. Címének megfelelően a hatalmas kötetekbe foglalt – második kiadásában 1842 oldalas – munka úgy dolgozta fel az anyagot, hogy „minden tudnivalót megtalál itt a csendőr”. A korabeli méltatások szerint azért sikerült ilyen használható művet írni, mert teljesültek azon, szerzővel szembeni elvárások, miszerint „1. alapos büntetőjogi felkészültségűnek kell lennie, 2. ismernie kell a csendőrt és a csendőrséget, 3. csak annyit szabad nyújtania, amennyit a csendőrségi szolgálat kézzelfoghatóan megkíván és 4. azt, amit nyújt, egyszerűen kell leírnia, megmagyaráznia”. A mű ennek megfelelően „félleg tankönyv, félleg utánezésre való kézikönyv” lett, amiben a csendőr számára egyértelműen megtalálható, hogy a „cselekmény hogyan üldözendő, mit képez, hova tartozik, eseményjelentést kell-e róla tenni, elfogás, fegyverhasználat jogos-e, kell-e róla az ügyészségnek előzetes jelentést tenni”. Mindezeket a kérdéseket a munka úgy írta le, hogy a „jogi fejtegetés közérthető mondatokká világosodik”, mert a „nyelvezete

egyszerű, világos, a mondatai magyarosak, gördülékenyek, könnyen érthetőek". Az érthetőség és alkalmazhatóság érdekében „bőséges és világos magyarázatok kísérik az egész tételes anyagot”, minden bűncselekmény mellett a mű „azok tényálladási elemeit külön pontokban sorolja fel, s így lehetővé teszi, hogy a laikus csendőr büntetőjogilag is kifogástalan munkát végezhesen”.⁴⁴

Miskolczy e könyvében fejtette ki az állami és társadalmi rend büntetőjogi védelme kapcsán, hogy azok szilárdságának és biztonságának „nem a lázadás fegyveres leverésén, hanem a lázadás kitörésének megelőzésén, az előkészületek aknamunkájának éber felderítésén és az előkészítőknél, főképpen a felbujtóknak és a vezetőknek idejekorán való törvényes felelősségre vonásán kell nyugodnia”.⁴⁵

Az ezt megelőzően, 1935-ben – eredetileg a *Magyar Szemlében*, majd önállóan is – megjelent *A modern államvédelem* című munkájában rögzítette, hogy már a bűncselekmény elkövetése előtt szükséges a megelőző védekezés. E feladatot olyan biztonsági szervezetnek kell végeznie, amely felügyeli a társadalom összetevőit. Példaként erre részint a korabeli francia megoldást hozta fel, ahol a nemzetbiztonsági szerv ellátta az „idegenek ellenőrzését, a kémek ellen való védekezést, a sajtó, a gazdasági és pénzügyi élet jelenségeinek megfigyelését”. E szervezet „ellenőrzést gyakorol az állam politikai biztonsága szempontjából minden cselekedeten s minden emberen, amely vagy aki ebből a szempontból vizsgálat és megfontolás tárgya lehet”. Miskolczy másik példaként pedig – a korabeli Magyarországon meglepő módon – a szovjet biztonsági szerveket hozta fel, amelyek a „közigazgatási terroron” túl teljesen ellenőrzik az „uralom összes szerveinek megbízhatóságát”. Ennek az „ügynökei ott vannak a szovjeturalom minden hivatalában, minden szervezetében láthatatlanul figyelő szemmel és hegyezett füllel”. Egyúttal javasolta a lenini és más bolsevik írások megismerését, mert „csak olyan veszedelem ellen lehet sikerrel küzdeni, amelyet ismerünk”. E példa kapcsán azonban leszögezte, hogy annak leírása nem célozta a megoldás átvételét, hiszen „egy uralom felforgatását célul kitűző elemek legyőzésére szolgáló szervezet, bármennyire is tökéletes legyen egyébként, csak reszketve gondolhat a holnapra és sohasem érezheti magát biztonságban, ha nem áll a jog, becsület és igazságosság erkölcsi alapjain”.⁴⁶ (A tanulmány írásakor nem sejtette, hogy a leírtak majd Magyarországon is megvalósulnak egy másik politikai rendszerben, s ennek ő szenvedő részese lesz.)

A számtalan bírósági eljárásban részt vett Miskolczy „A főtárgyalás elnöke” című tanulmányában rögzítette a procedura főszereplőjével kapcsolatos elvárást is, melynek lényege szerint a „pervezetés célja a tényállás kiderítése, a főtárgyaláson felmerült bizonyítékok kidomborítása”. A tanácsvezető bíró szerepe meghatározó, hiszen „pervezető képességén múlik igen sokszor a főtárgyalás anyagának olyan megvilágítása, rendbehozatala, amelyre ítéletet alapítani lehet”.⁴⁷

Miskolczy a korszak neves magyar jogtudósai tiszteletére kiadott művekben szintén szerepelt írásaival. Így a közgazdasági egyetem tanárának, Steinecker Ferencnek ajánlott kötetben 1931-ben „A társadalom büntetőjogi védelme a forradalmi mozgalmak ellen” című munkája, a neves büntetőjogász professzornak, Angyal Pálnak a tiszteletére 1933-ban kiadott tanulmánygyűjteményben a „Politikai szabadság és büntetőjog” című írása jelent meg. A korábbi egyetemi tanár, az 1936-os megjelenéskor akadémikus, koronaügyész Finkey Ferencnek szentelt műben „Miről nem szabad a sajtónak írnia?” tanulmányával vett részt.⁴⁸ (Angyal a magyar büntetőjogot szisztematikusan feldolgozó kézikönyvsorozata 4. kötetében korábban helyeslően idézte Miskolczynak a nemzetgyalázás tényállásával kapcsolatos véleményét, mely szerint „nincs állam, mely eltűrné azt, hogy a nagy nyilvánosság előtt becsméreljék az államalkotó nemzetet, gyalázzák intézményeit trágár szavakkal, képtelenül hazug rágalomokkal”).⁴⁹

Miskolczy Ágost széles körű ismeretei révén különböző szakmai összejöveteleken is megnyilvánult: így például 1941 márciusában felszólalt – mint az akkori népszámlálás tudományos megfigyelésére és jogi ellenőrzésére kiküldött országos bizottság tagja – a Teleki Pál miniszterelnök által vezetett tanácskozáson, elítélve a német manipulációkat. 1943. májusban a Fiataikorúak Felügyelő Hatósága által a pártfogó tisztviselők számára rendezett továbbképző tanfolyamon „Kriminológia és bűnügyi politika gyakorlati esetekkel megvilágítva” címmel tartotta meg előadását, 1944. március 6-án pedig a

Magyar Jogászegyletnek az Angyal Pál elnöklete alatti, a koronaügyész jogállásával kapcsolatos ülésén szólalt fel.⁵⁰

Korabeli értékelés szerint Miskolczy Ágost a fent vázolt szakmai és közéleti szerepléseivel, az egyes társadalmi szervezetekben kifejtett tevékenységeivel, írásaival a politikai büntetőjog, a bolsevizmus és a sajtó kérdéseinek szakértőjévé vált, mint a „magyar ügyészi kar egyik legmarkánsabb, legképzettebb egyénisége”.⁵¹ (Az akkori legális baloldali, szociáldemokrata vélemény szerint viszont ha a sajtóbeli tevékenysége nemzetközi nyilvánosságot kapna, akkor „halálosan blamiroznók az egész magyar ügyészi kart, amelynek ilyen ostoba, együgyű alakja lehet, mint ő”.⁵²)

Tevékenysége a nyilas hatalomátvétel után

Miskolczy Ágost sikeres életének a második világháború végének történései vetettek véget, amelyek új körülmények közé sodorták. 1944. október 16-án német támogatással volt vádlottja, a nyilas pártvezető Szálasi Ferenc vette át a hatalmat, amelynek közzétételére a 3667/1944. M. E. rendelettel került sor. A hatalomváltás jeleként az 1944. november 15-én kelt 4070. M. E. rendelet minden közszolgálati alkalmazottnak állásvesztés terhe mellett, nyolc napon belül előírta a „Hungarista Munkaállam iránti hűsége és feltétlen odaadása bizonyosságául” a nemzetvezetőre való eskü letételét.⁵³

A fővárosban ez napokon belül megtörtént, így a Kúrián november 21-én, míg a Koronaügyészség tagjai még ezt megelőzően esküt tettek a volt ügyvéd, nyilas országgyűlési képviselőből lett új igazságügy-miniszter, Dr. Budinszky László kezébe. A nyilas uralom alatti területeken a bírák és ügyészek jellemzően letették a megkövetelt esküt, hiszen kizárólag fizetésükből éltek, s „másként illetményeiket nem kapták volna meg, és vagyontalanságuk miatt ez okból létfenntartásuk veszélyeztetve lett volna”. Mint később Miskolczy is mondta, az esküt mindenki „kényszer hatása alatt letette, ennek megtagadása a köztisztviselőt köztudomás szerint állásától fosztotta volna meg”.⁵⁴

Budapestnek a szovjet hadsereg általi egyre fenyegetőbb körülzárása miatt a nyilas kormányzat 1944. november 14-én elrendelte a központi állami szervek, köztük a Kúria Nyugat-Magyarországra költöztetését. A legfőbb bírói szerv elhelyezésére Sopron törvényszéki épülete került kijelölésre.⁵⁵

Dr. Mendelényi László koronaügyész 1944. december 5-én beszüntette a Koronaügyészség budapesti működését, és mivel ő nem akart Sopronba menni, négy helyettese közül a rangidős Dr. Kéler Bélát küldte, hogy a kitelepült Kúria mellett ő lássa el a szükséges közzéadói teendőket. Kélernek az év végével esedékes nyugdíjazására hivatkozása miatt a koronaügyész végül a rangban második Miskolczy Ágostot jelölte ki az elmenetelre.⁵⁶ A koronaügyész-helyettes – bár tartott a hatalomra került Szálasi bosszújától, de mint olyan közhivatalnok, aki nyilatkozata szerint az „államhatalom és a nemzet szolgája” – ezen utasításnak eleget téve, feleségét a fővárosban hagyva, a kúriai bírák egy részével Sopronba utazott. Később, 1944. december 20-án Kéler is megérkezett ide, azonban súlyos megbetegedése miatt semmit nem tevékenykedett. A Sopronban így hivatali felettes nélkül maradt Miskolczy feladatairól Szemák Jenő kúriai elnök rendelkezett.⁵⁷ A városban 1945-ben a Kúria két közönséges bűnüggyel kapcsolatos tárgyalást tartott, ahol Miskolczy járt el a közzéadói képviselőjeként.⁵⁸

Mivel Kéler Béla március végével nyugdíjazásra került, Szálasi helyette az ugyancsak Sopronba érkezett – Miskolczynak a Budapesti Királyi Főügyészségen 1937 júniusától munkatársát – Dr. Temesváry Gyula főügyész-helyettest nevezte ki 1945. március 27-ével koronaügyész-helyettesté, aki még aznap letette esküjét Szemáknak. (Temesváry egyébként 1937. szeptember 9-én Szálásinak az ítéletét tartott izgatás miatti fellebbezési tárgyalásán ugyancsak a terhére lépett fel, első fokú büntetésének súlyosbítását indítványozva.)⁵⁹

A szovjet hadsereg nyugatra törésével a nyilas hatalom kilátástalan hadi helyzetbe került, emiatt szükségessé vált az országból való kitelepülés megszervezése. Budinszky 1945. február 20-án elrendelte az összes igazságügyi szerv és személyzet kitelepülését Németországba, személyenként egy olyan csomagot összeállítva, amely „egy ember által

gyalog is elvihető”. Ennek megfelelően márciusban a kiürítési vonatra jelentkezhettek a bírák és ügyészek. A végrehajtást a nyilas párt és a csendőrség ellenőrizte.⁶⁰

A koronaügyész-helyettesek közül Kéler a kitelepülést választotta. Miskolczi és Temesváry azonban a kiürítési parancs ellenére sem távoztak Sopronból, s annak a szovjetek általi 1945. április 1-jei elfoglalása után visszatértek Budapestre. Miskolczi Ágost többnapos vizontagságos utazás után május 6-án érkezett meg, majd – miután háromszobás budai lakását az ostrom miatt romosan találta – 8-án szolgálatra jelentkezett a Kovács Péter koronaügyész-helyettes által vezetett Koronaügyészségen.⁶¹

A háborút követő felelősségre vonás stációi

Budapest nemcsak romjai, hanem a teljesen megváltozott politikai, hatalmi, jogi helyzet miatt is új közeget jelentett. A szovjet hadsereg által elfoglalt országban hatalomra került a Miskolczi által korábban mélyen elítélt és büntetőjogilag is üldözött baloldal, amelynek elképzelései rányomták bélyegüket az ország újjászervezésére. Ebbe a körbe tartoztak azon jogszabályok is, amelyekkel a fővárosba visszatért Miskolczi hamarosan szembesült. Az új hatalom kiépítése során kibocsátott rendelkezések meghatározták a háború és a bukott politikai rendszer, a volt államhatalom szereplőivel, felelőseivel, tisztségviselőivel kapcsolatos bánásmódot.

Az Ideiglenes Nemzeti Kormány 1945. január 4-én kelt 15. M. E. rendelete szólt a közalkalmazottak igazolásáról, melynek célja az 1. § szerint annak megállapítása volt, hogy az 1939. szeptember 1-je utáni magatartásuk *„sértette-e a magyar nép érdekeit*”. Ennek során megvizsgálásra került az érintett *„politikai megbízhatósága és múltbeli ténykedései*” annak érdekében, hogy azok, akik *„nyilas, németbarát vagy antidemokratikus, antiszociális magatartást tanúsítottak, ne tölthessenek be olyan pozíciókat, ahol csak kerékkötői vagy szándékos szabotálói lehetnének egy népi ország kialakulásának*”. Az ezt felváltó 1945. április 19-én kiadott 1080. M. E. rendelet ugyanezen célból, de pontosabb megfogalmazásokat tartalmazott. Az egyes igazgatási áganként megalakított igazolási bizottságok eljárása – a korabeli sajtómegfogalmazás szerint – mint az *„alkalmatlanokat kiselejtező tényező*” működött. Ennek során leg súlyosabb szankcióként az állástól megfosztást lehetett kiszabni, amelynek eredményeként az érintett foglalkozása mellett nyugdíjigényét is elvesztette. A bizottság döntése ellen az új szervhez, a népbírósághoz lehetett fellebbezni. Az 1945. június 8-án kibocsátott 3300. M. E. rendelet 2. §-a viszont már kötelezően mondta ki az állástól való megfosztást azokkal szemben, akik a nyilas hatalomátvétel után szolgálati helyükről önként vagy a *„Szálasi-kormány utasítására, de egyébként személyére nézve egyénileg megállapítható kényszerhelyzet fennállása nélkül*” távoztak el a Duna–Ipoly vonaltól nyugatra, feltéve, ha ez a közalkalmazott *„németbarát vagy fasiszta meggyőződéséből*” fakadt, és ezen okokból tovább szolgáltak.⁶²

Az 1945. január 25-i 81. M. E. rendelettel megalkotott *„A népbíráskodásról*” (Nbr.) szóló jogszabály célja szerint azért született, hogy mindazok, *„akik a magyar népet ért történelmi katasztrófa okozói, illetve részesei voltak, mielőbb elnyerjék büntetésüket*”. Ez és a módosításáról, kiegészítéséről szóló 1945. április 27-én kelt 1440. M. E. rendelet az addigi magyar büntetőjogban nem ismert tényállásokat alkotott háborús és népellenes bűntettek elnevezéssel. Ezen ügyek elbírálására a rendelet felállította a demokratikusnak minősített pártok által delegált laikusokból és a tanácsvezetőkként működő hivatásos bírákból álló népbíróságokat, amelyek mellett külön vádló szervként a népügyészségek működtek.⁶³

Az Ideiglenes Nemzeti Kormány 1945. február 26-i 530. M. E. rendeletével intézkedett a fasiszta szellemű, szovjetellenes, antidemokratikus sajtótermékek összegyűjtéséről és megsemmisítéséről. Azt, hogy mik tartoznak e körbe, egy erre a célra alakult bizottság határozta meg, amelyik – a korabeli tudósítás szerint – *„sorra veszi azokat a nemzetrontó »irodalmi« könyveket, sajtótermékeket, megnyilatkozásokat, amelyeket a letűnt kor náci bérenc kiadói dobtak piacra, és amelyeknek szerzői elhintették a hitlerizmus mákonyát*”.⁶⁴

A visszatért Miskolczy Ágostnak korábbi munkatársa átadta a közalkalmazottak által kitöltendő nyilatkozatot, és az igazolási eljárás jogerős befejezéséig a hivatali működéstől eltiltotta.⁶⁵ A koronaügyész-helyettes sorsa ekkorra már eldőlt, mivel rajta volt azoknak a „listáján”, akiket felelősségre akart vonni az új hatalom.⁶⁶ Ezt bizonyítja, hogy utána a szociáldemokrata vezetés alatti IM már április közepén érdeklődött, de ekkor Kovács Péter csak azt tudta válaszolni, hogy Sopronba távozása óta a tartózkodási helye ismeretlen. Később – még a visszatérése előtt – 1945. május 3-án az igazságügyi igazoló bizottság megbízottja Miskolczynak a Kúria épületében levő hivatali szobájában a könyvtárát, iratait átnézte, s ezekből a megjelent műveit, valamint a szekrényben talált Hitler-képet magához vette. (Az ekkor jelen lévő Dr. Zöldy Miklós koronaügyész-helyettes és egy irodai altiszt kijelentették, hogy a fényképet korábban a falra akasztva látták.)⁶⁷

Miskolczy az igazolási nyilatkozat rovatainak (például egyesületi tagsága, publikációi) kitöltésén túl egy levelet is mellékel, amiben részletesen leírta Sopronba távozását és az ott történeteket. Kovács ezeket az iratokat május 11-én azonnal megküldte az igazságügyi igazoló bizottság elnökének, a szociáldemokrata Dr. Ries Istvánnak. Az ily módon látókörbé került Miskolczyt másnap őrizetbe vette a II. kerületi rendőrkapitányság, s Bimbó utcai fogdájában helyezte el.⁶⁸

Ennek irataiból csak az 1945. május 24-én írt nyomozói jelentés maradt meg, amely megjelölte az eljárás alapját és célját: eszerint *„Miskolczy veszedelmes jobboldali uszító, hazaáruló nácibérenc, aki teljes mértékben kiérdemelte, hogy az igazságszolgáltatás, melyre működése árnyékot vetett, teljes szigorával alkalmazza vele szemben a törvény betűjét”*. E kijelentések azon alapultak, hogy a terhelt *„könyve szélsőséges és bornírt uszítás a szocializmus, a megújhodott Oroszország és az igazságosabb társadalmi rend ellen”*. A hivatali működést illetően pedig megállapította, hogy Miskolczy a *„baloldal legjobb híveit egymásután küldte börtönbe”*, Rákosi ellen kétszer is képviselte a vádat. Reakciósságát bizonyítja, hogy követte a Szálasi-kormányt Sopronba, és ott ő töltötte be a koronaügyészi szerepet.⁶⁹

A megindult eljárásról a napi sajtó is hírt adott, mely jól kifejezte az eljárás valódi okát: eszerint a letartóztatott koronaügyész (sic!) *„volt a Rákosi-per ügyésze és állandóan ő szerepelt kommunista bűnperekben”*. A nyomozó hatóság felhívást is közzétett annak érdekében, hogy jelentkezzenek azok, akik sérelmeket szenvedtek Miskolczy hivatali működése miatt.⁷⁰

Az eljárást három hét elteltével a Magyar Államrendőrség Budapesti Főkapitányságának Politikai és Rendészeti Osztálya (PRO) vette át. A nyomozás állásáról a rendőrség június elején az addig összegyűjtött anyag (könyvek, korábbi ügyek aktái) bemutatásával tájékoztatta a népügyészséget.⁷¹ A tanúvallomásokra június 8–26. között került sor, amikor megtörtént Miskolczy koronaügyészségi és volt főügyészségi kollégáinak kihallgatása, akik a terhelt magatartásáról, kijelentéseiről, politikai nézeteiről nyilatkoztak. Ezek az adott viszonyok között súlyosan terhelték őt, mert az egyes kijelentések szerint *„mindenkor túlment a politikai perekben az ügyész tárgyilagos vádemelésén, a vádlottakat személyükben támadta és becsmérelte”*, *„egészen szélső jobboldali”*, sőt *„nyilas- és németbarát”* volt, és hitt az utóbbiak győzelmében.⁷² A tanúk jelentkezése érdekében kibocsátott felhívás viszont sovány eredményt hozott: egyetlen személy jelentkezett május 22-i levelével, miszerint Miskolczy 1920-ban eltúrte, hogy kihallgatása során egy tiszt arcul üsse, továbbá gorombán beszélt vele.⁷³

A gyanúsítottai vallomás felvételére 1945. július 3-án került sor, amikor a nyomozó az igazolási nyilatkozat mellékletére, a hajdani bűnügyi iratokra, a megjelent művekre és a tanúk kijelentéseire támaszkodott. Bűncselekmény gyanújának közlésére nem került sor, a két és fél oldalas, sűrűn gépelt jegyzőkönyv rögzítette a terhelt életútját, eszmeiségének kialakulását, majd a kihallgató Miskolczy elé tárta *Szemben a forradalom arcvonásával* című könyvének és más írásainak a kommunizmussal szembeni kitételeit, továbbá a Rákosi-perek és a Sopronba menetel kérdéseit. (Miskolczy később, az 1946. március 6-i népbírói tárgyaláson kétségbe vonta a jegyzőkönyv tartalmát azzal, hogy az abban foglaltak kihallgatásakor már legépelve készen voltak, az ott írtakból ő semmit nem mondott. Ezen kijelentését kétségbe vonhatóvá teszi, hogy életútja leírt részletességű történéseiről ő tudhatott, továbbá lényegileg ugyanolyan tartalmúak a vele

felvett jegyzőkönyvek a büntetőeljárás minden szakában, és gyakorlatilag megegyeznek az igazolási nyilatkozata mellékletében általa május 10-én írtakkal. A népügyészségi és népbírói kijelentései szerint egyébként erőszakot nem alkalmaztak vele szemben a nyomozás során.⁷⁴)

A nyomozás végén, július 4-én készült rendőri jelentés abban foglalta össze az eljárás eredményét, miszerint Miskolczyval szemben *„bebizonyult, hogy egyrészt a szovjet állam ellen évek hosszú során át szélsőséges stílusú propagandát folytatott, v[ala]mint az, hogy ezen ellenséges beállítottsága alapján a kommunista bűnperekben a tárgyilagos vádemelésen messze túlmenő módon járt el”*.⁷⁵

Az ekkori sajtótudósítás szerint pedig a *„nyomozás megállapította, hogy Miskolczy évtizedeken keresztül annak a rétegnek érdekeit képviselte, amely elnyomta a jogait kereső kizsákmányoltakat és közönséges gonosztevékként kezelte a politikai harcosokat”*. A cikk újból rögzítette, hogy *„így járt el Rákosi Mátyás esetében is”*.⁷⁶

Időközben 1945. június 22-én megszületett az igazoló bizottság határozata, amely a 3300/1945. M. E. rendelet 2. §-ára és az 1080/1945. M. E. rendelet 20. § (2) bekezdés 4. pontjára hivatkozással Miskolczy Ágostot az állásától megfosztotta, és az iratokat a *„fennforogni látszó népellenes és háborús bűncselekmények elbírálása végett”* a népügyészségnek átteni rendelte. Az indokolás szerint e döntés az önkéntes Sopronba távozása és ottani működése miatt született, figyelemmel arra, hogy a *„közalkalmazott németbarát vagy fasiszta meggyőződése okán teljesen híve volt a nyilas uralomnak”*.⁷⁷

A fogva tartott Miskolczy július 17-én részletesen indokolt fellebbezéssel élt a döntés ellen. Ebben sérelmezte azt az eljárási szabálysértést, hogy az 1080/1945. M. E. rendelet 13. §-a ellenére ügyében nem tartottak tárgyalást és arra nem idézték meg, továbbá tagadta a vele szemben tett megállapításokat: vezetője utasítására települt ki, és működése során, mint az igazságszolgáltatás közhivatalnoka, pártatlanul járt el. Nyilas nézetei nem lehettek, hiszen korábban ő indítványozta Szálasi súlyosabb elítélését, továbbá a fasiszta eszmekörnek sem volt híve, mint ahogy a németek hatalmi gőgjét is elítélte. E fellebbezést a népügyészség 1945. augusztus 11-én teljesen alaptalannak nyilvánítva, a határozat helyben hagyását indítványozva továbbította a népbíróságnak. Ez azonban nem hozott döntést, hanem – Miskolczy jogerős elítélését követően – 1946. december 22-én az 5000/1946. M. E. (ügynevezett B lista) rendelet 11. §-ára hivatkozva megállapította, hogy az eljárás megszűnt.⁷⁸

Ekkoriban Miskolczyra csapást mért az is, hogy a fasiszta, szovjetellenes és antidemokratikus sajtótermékeket összeállító bizottság az I. számú jegyzékére felvette a *Szemben a forradalom arcvonalával* című könyvét. (1946-ban a IV. jegyzékre a *Politikai szabadság és büntetőjog*, a *Főtárgyalás elnöke* és *A modern államvédelem* művek szintén rákerültek.)⁷⁹)

A PRO a nyomozást július 9-én fejezte be, s az iratokat a Budapesti Népügyészségre küldte meg, míg a május 26. óta őrizetében lévő gyanúsítottat átvitte az Andrássy út 60. alatti székházából a pestvidéki törvényszéki fogházba. Ide július 11-én fogadták be, s ezen a napon megtörtént a népügyészségen is az iratok érkeztetése.⁸⁰

Itt „megfeledeztek” a gyanúsítottokról, mivel csak szeptember 28-án került sor, július 11-ére visszamenőleg, az Nbr. 33. §-a alapján előzetes letartóztatásának elrendelésére. E napon a népügyész röviden kihallgatta Miskolczyt, aki cáfolta, hogy őt a nemzetvezető koronaügyésznek nevezte volna ki Sopronban. A perekben tanúsított fellépéseit illetően pedig kijelentette, hogy vádbeszédeiben igyekezett *„hangulatos lenni”*, de azokkal nem akart senkit megbántani, mivel azt nem tartotta az *„ügyészi állás kötelező méltóságával összeegyeztethetőnek”*.⁸¹ (Ekkoriban folyt a népbírói rendelet törvényerőre emelésével kapcsolatos nemzetgyűlési eljárás, amely során a szeptember 11-i ülésen a szociáldemokrata szónok a bukott politikai rendszer igazságszolgáltatásának jellegzetes alakjai – akik *„cseléd módjára szolgálták ki gazdáikat”* – között említette Miskolczyt.)⁸²)

A vádirat szeptember 29-én készült el az ekkor már miniszter Ries István által a népügyészségek vezetőihez e hónap 24-én a népbírói rendelet érvényesítése érdekében intézett 17785/1945. IM. X. leiratában megfogalmazottaknak megfelelően. Az előírás szerint a *„politikai bűncselekmény”* miatti ügyekben minden *„törvényes lehetőséget”* fel kellett használni e tettek személyi és tárgyi oldalának megállapítására. A

tettes egyéniségének megismerése érdekében megállapítandóak voltak személyes körülményei, műveltsége, osztályhelyzete s az, hogy „*hogyan jutott kapcsolatba a jobboldali mozgalmakkal*”, továbbá „*lelki fertőzöttsége a jelenben is fennáll-e*”.⁸³

A majd háromoldalas – Dr. Szegő Vilmos népügyész és a vezető, Dr. Molnár Sándor szignálta – vádirat két pontba foglalta Miskolczi felrótt magatartásait.⁸⁴ Az első, személyiségének felvázolásakor rögzítette, hogy ő Magyarországnak az első világháborúval kapcsolatos „*mindennemű károsodásáért [...] a proletárdiktatúrát tette benső meggyőződése szerint utólag is felelőssé*”, s ezért „*szélsőségesen gyűlölködő álláspontot foglalt el [...] a bolsevizmussal szemben*”. Ebből fakadt, hogy „*mint kir. ügyész a tárgyilagosság megsértésével látta el feladatát. Minden irodalmi munkásságában annak a nézetének adott kifejezést, hogy a baloldali irányzatokat tüzzel-vassal pusztítani kell*”. Az ezen általános megállapításokat megalapozó tényekként felrótta neki a Hitler-képet, a Rákosival szembeni vádképviseletet, egy valamikori terheltjével szembeni magatartást, a Sopronba távozását, ottani működését s mindezekből következően azt, hogy „*mint joghatósággal bíró közalkalmazott, következetesen népellenes, fasisztabarát hivatali működést fejtett ki*”. A második pont a vádlott „*meglehetősen nagy irodalmi munkásságát*” boncolgatta. E rész alapvetően a *Szemben a forradalom arcvonalával* és a *Magyar Szemlében* megjelent írások citátumai, az 1937. június 1-jén tartott szakmai előadása és francia nyelvű tanulmányai alapján megállapította, hogy „*kényszerű szükség nélkül a nép és demokráciaellenes hírverés szolgálatába szegődött*”. Az összegzés szerint Miskolczi irodalmi munkáiban „*olyanokat írt, hogyha egy fordulattal az általa védeni kívánt rendszer megbukik, akkor első dolog lesz összetörni minden büszke jellemet, kiirtani az áldozatkészség szellemét, befeketíteni minden erkölcsi és szellemi felsőbbrendűséget és betetőzésül a becsület képviselőinek fizikai kiirtása következik*”. A „*közhivatali ténykedésében*” pedig az a „*belső meggyőződés vezette, hogy csak a fasiszta irányzatok és a demokráciaellenes irányzatok kíméletlen védelme és a legelrettentőbb üldözése az ellenvéleménynek hozhat boldogulást az ő és hasonló gondolkodású embertársai számára*”, ezért indokolt az Nbr. 15. § 3. és a 17. § 4. pontjaiban foglalt népellenes büntettek miatti vádemelés.⁸⁵

A vádirat benyújtására azonban még nem került sor, mivel a népügyészség előbb felterjesztette az IM-hez. Ott a jóváhagyása október 25-én észrevétel nélkül megtörtént, s a visszaküldés során a főhatóság rendelkezett a Budapesti Népbíróság elnökénél az eljárás során kívüli lefolytatásáról.⁸⁶

Miskolczi a vádiratra védője, Dr. Szentpétery Gyula útján a népbíróságra december 11-én érkezett 18 oldalas, nagy részletességű beadvánnyal válaszolt a népügyészségnek. A kiváló jogászi érvelésű – a hajdani perekben vitt szerepét és publicisztikai működését némileg szépítő – védekező irat a vád minden állítását és következtetését cáfolta. Kiindulópontként leszögezte, miszerint a vádirat „*azt a hibát követi el, hogy hivatali működésemet összekeveri magánténykedéseimmel és főként irodalmi működéseimmel*”, s utóbbit „*külön vád tárgyává is teszi*”. Azt is kijelentette, hogy az „*állítások túlnyomó részben tényalap nélküliek, az igen kis részben [...] felhozott, de nem bizonyított tényadatok pedig nem adnak okszerű következtetési alapot a vádban tett állításokra*”. A védekező irat ezt követően tényekre hivatkozással és alapos jogi okfejtésekkel érvelt a váddal szemben. Miskolczi megnevezte – kérve kihallgatásukat – mindazon személyeket, akik állításait alátámasztják, s összegzésként megállapította, hogy az „*ellenem emelt vádakat sem tárgyi bizonyítékok, sem a levont következtetések, sem pedig a tanúvallomások nem támasztják alá, miért is a felmentésemet indokoltan kérem*”.⁸⁷

Miskolczi és felesége az eljárás kapcsán több ismerősüket is megkeresték támogatásért, akik leveleikben kiálltak mellette, magatartása és hivatali működése kifogástalanságát bizonygatva. Ezt jellemzi például annak a – magát zsidónak valló – ügyvédnek a levele, aki leírta, hogy „*részéről sohasem tapasztalt elfogultságot sem más osztályhoz, sem más felekezethez [...] tartozókkal szemben*”. Hajdani boltosa szintén kijelentette, hogy az általa hosszú évek óta ismert Miskolczi beszélgetéseik alkalmával „*sohasem nyilatkozott zsidó ellenesen*”. (A *Magyar Szemle* hajdani főszerkesztője, Szekfű Gyula viszont kibújt az érdemi válasz alól moszkvai követi kinevezésére hivatkozással.)⁸⁸

Miskolczi Ágost ekkorra leromlott fizikai állapota, a fogva tartás körülményei miatt megbetegedett, így az 1945. december 15-én Dr. Mező László által vezetett tárgyalásra a kórházból állították elő. (Az 1946. januárjában írt orvosi igazolás szerint már évek óta idült hörghurutban, tüdőtágulásban, magas vérnyomásban és szívizomgyengeségben szenvedett.⁸⁹)

A tárgyaláson Miskolczi a vele szemben felhozott vádakot tagadta. Vallomása szerint a „*kir. ügyészség és bíróság olyan hatóság, melynek nincs is módja, hogy politikai pártállást bevigye az igazságszolgáltatásba, [...] mert ez azt jelentené, hogy össze kellene törni a törvényt*”. Működése során csak „szórványosan” tárgyalt politikai bűnperekben, pártatlanul járt el. Publicisztikai tevékenységét illetően elmondta, hogy a bolsevizmussal szembeni írásait a haza szeretete motiválta, mivel annak tanításai és gyakorlata által „*megtámadva láttam olyan erkölcsi eszméket, melyek az állami és társadalmi rend szilárd bázisai*”. Sopronba menetelét és ottani működését illetően pedig kifejtette, hogy utasításra cselekedett, de egyébként is a „*közhivatalnok tartozik függetlenül pártpolitikai szempontoktól az állam jogfolytonosságát fenntartani*”. A terhére rótt Hitler-kép kapcsán elmondta, hogy nemcsak ez volt hivatali szobájában, hanem Leniné és Sztáliné is, mert ezeket mint háborús emlékeket gyűjtötte.

Mivel a tanúk nagy része nem jelent meg, a tárgyalás elnapolásra, míg a védő által tett szabadlábra helyezési kérelem elutasításra került. Az ügyvéd később is próbálkozott ezzel, de azt a népügyészség 1946. január 18-án azon érveléssel indítványozta elutasítani, hogy a „*vádlott a múlt rendszer igazságszolgáltatásának egyik legsötétebb alakja. Alanyi bűnössége olyan nagy, hogy az ezzel arányos büntetés előre látható nagysága a szökés veszélyét valószínűsíti*.” Ennek megfelelően a népbíróság február 5-i végzésével a súlyos vádpontokra hivatkozva elutasította a kérelmet.⁹⁰

Miskolczi Mária óvónő 1946. január 6-án egyenesen az igazságügy-miniszterhez fordult beteges testvére szabadon bocsátása érdekében: levelében a rossz foghízi körülményekkel és Miskolczi nincstelenségével érvelt. Eszerint a lakás bombatalálatán túl azzal is kár érte őt, hogy az épület biztonságosabb helyén elhelyezett megmaradt ingóságait – itt valószínűleg a házkutatásra utalt a beadvány – a „kommunista párt elvitte”.⁹¹

A következő tárgyalásra – megváltozott tanács és Dr. Kató Zoltán vezető bíró előtt – 1946. március 26-án került sor.⁹² Ekkor Miskolczi kifejtette, hogy irodalmi működése során a „*kommunizmus ellen [...] jóhiszeműen és tudományos alapon írt*”, míg hivatali működésében „*mindig kizárólag a törvényt*” szolgálta. A tanúk közül koronaügyész-helyettes társai, Kovács és Zöldy megerősítették, hogy Mendelényi utasítására történt a Sopronba távozás. Miskolczi „*nagy műveltségű ember*”, aki antiszemita nézeteket nem hangoztatott, bár úgy tapasztalták, hogy hitt a német háborús győzelemben. A vádiratban indítványozott kúriai bírák (Dr. Bán József, Dr. Gergics Károly, Dr. Soóky József) elmondták, hogy a vádlott „*erélyes ügyész*” volt, aki „*vádhatósági tiszttségét a törvények szerint látta el*”, beszédeiben a „*tárgyilagosságot nem sértette meg*”. Ezzel szemben volt főügyész-helyettes társa, az akkor már budapesti főállamügyész, Dr. Auer György⁹³ kijelentette, hogy Miskolczi vádbeszédeiben „*erősebb hangot használt*”, mint amit ő megengedhetőnek tartott, azt viszont nem állította, hogy „*tiszttségére nem volt rátermett*”. Társadalmi kapcsolataiban „*jobboldali körökkel volt összeköttetésben*”, és a „*publicisztikája is oda tendált*”. Miskolczi egykori hivatalsegége szerint főnöke higgadt ember volt, akihez a felek nyugodtan fordulhattak. Kifejezetten terhelően csak az újságfelhívásra jelentkezett tanú nyilatkozott, aki nyomozási vallomását ismételte meg az állított 1920. évi eset kapcsán.

A tárgyalás végén a vád további bizonyítására Dr. Kádár Pál népügyész⁹⁴ – valószínűleg nagy megrökönyödést keltve – indítványozta Miskolczi hajdani vádlottjainak, a hatalom új urainak, a kommunista párt főtítkárának, Rákosinak és a Gazdasági Főtanács vezetőjének, Vas Zoltánnak a tanúkénti kihallgatását. Ugyancsak kezdeményezte Rákosi 1935-ös perében eljáró egyik védőjének, az 1945. szeptember 14-től legfőbb államügyész Domokos Józsefnek a kihallgatását. A népbíróság ennek helyt is adott, elrendelve az indítványozottak kihallgatását, majd a tárgyalást elnapolta április 24-re, az előzetes letartóztatás fenntartása mellett.⁹⁵

Ezt követően – iratok hiányában csak feltételezhetően – megbeszélések folyhattak a népügyészség, a népbíróság illetékesei és mások között az eljárás további kérdéseiről. Ennek során egy május 8-i népbírósági végzés 25-ére tűzött ki új határnapot, amelyre elrendelte Rákosi, Vas és Domokos megidőzését. Ekkor azonban az ismét újabb tanácsvezető, Dr. Rejtő Jenő által tartott tárgyaláson csak a védő és Dr. Havassy Gyula népügyész jelent meg, aki az elnapolást indítványozta. Ő rögzítette a népügyési tárgyalási jegyzéken piros feljegyzésével azt az utasítást, miszerint az újabb „*tárgyaláson bemutatni Rákosi mellékelt kihallgatását és elállni Rákosi, Vas és Domokos tanúkihallgatásától*”.⁹⁶

Ennek megfelelően a tanácsvezető június 13-án elrendelte a megidézettek sürgős értesítését arról, hogy a „*küldött idézések tárgytalanok*”, majd újabb időpontként 1946. június 22-ére tűzte ki a tárgyalást. Június 21-én Vas Zoltán az – első alkalommal 1944-ben Moszkvában kiadott – *Tizenhat év fegyházban* című könyvét küldte meg a népbíróságnak azzal, hogy abban a „*Dr. Miskolczy Ákosra [sic!] vonatkozó adatok benne vannak*”, és ezen felül a „*szóban forgó ügyben nem kíván nyilatkozni*”.⁹⁷

Az ilyen előzmények után a Rejtő vezette utolsó tárgyalásra⁹⁸ immáron a határnapon került sor: ekkor a vádlott a felolvasott korábbi jegyzőkönyvekben foglalt vallomásait fenntartotta, majd kijelentette, nem emlékszik arra, hogy Vas Zoltán ügyében képviselte volna a vádat. Irodalmi működését illetően pedig elmondta, hogy a vádban szereplő könyvben írt nézeteit ma revideálnia kellene, mert „*napjainkban már a szovjet is demokráciát hirdet*”. A tanácsvezető ezt követően felolvasta a korábbi tanúvallomásokat, majd újabb tanúként kihallgatta Széchy István volt királyi főügyész helyettesét.⁹⁹ Ő elmondta, hogy konkrét tapasztalatai Miskolczy németbarátságára nem voltak, de hallomása szerint a nyilas hatalomátvétel után a „*kormányzót is gyalázta és örömét fejezte ki afelett, hogy végre Szálasi uralomra jutott*”. Ugyanakkor kijelentette, hogy a vádlottnak „*jogi presztízse volt, de politikai hatást az ügyési és a bírói karra irodalmi munkássága nem gyakorolt*”, továbbá a nyugatra való kitelepülésre „*mindenkit kényszerítettek*”. Az új tanúként szereplő nyugalmazott koronaügyészségi főigazgató vallomása szerint többször járt a vádlott szobájában, de ott a sok kép között Hitlerre nem emlékezett, továbbá tudomása szerint a Koronaügyészség kitelepülését is a Kúrián rendelték el.

A tanúvallomások befejeztével Kádár népügyész indítványozta Rákosi valamikori perbeli nyilatkozatának, valamint Vas könyvéből a perre vonatkozó adatoknak az ismertetését, míg a védő Finkey Ferenc és Szekfű Gyula levelei, valamint a magát bántalmazottnak valló tanú 1920-ban felvett ügyészégi jegyzőkönyve felolvasását kérte. Miután ezek megtörténtek, a bizonyítási eljárás befejeztével a perbeszédekben a népügyész a vádiratban foglaltakat fenntartotta és súlyos ítéletet indítványozott, míg Miskolczy és védője felmentést kértek.

A tanácskozássra visszavonult népbírák véleménye jelentősen eltért egymástól: míg a munkáspártiak (kommunista, szociáldemokrata, szakszervezet) mindkét vád szerinti bűncselekményben való bűnösség kimondására és nyolc év fegyházbüntetésre szavaztak, addig a kiscgazda-, a paraszt-, valamint a polgári demokrata pártiak csak az Nbr. 17.§ 4. pontja szerinti enyhébb tényállásnál látták a bűnösség megállapíthatóságát, és ehhez képest egy-egy, illetve ötévi börtönt javasoltak. Ebben a helyzetben a népbírák közötti szavazategyenlőség miatt fontossá vált a tanácsvezető bíró voksa, aki a módosított Nbr. 49. §-a alapján szavazva az enyhébb büntett megállapíthatóságához csatlakozott. A munkáspárti népbírák ekkor különvéleményben rögzítették, hogy bűnösnek tartják Miskolczyt a súlyosabb cselekményben is, büntetése pedig enyhe, mert „*mint vezető állásban levő közalkalmazott, koronaügyési pozícióban tipikus megtestesítője volt az e vádpontban foglaltaknak*”.¹⁰⁰

A kihirdetett ítélet szerint a népbíróság Miskolczy Ágostot az Nbr. 17. § 4. pontja szerinti folytatólagosan elkövetett népellenes büntetben mondta ki bűnösnek, és ezért ötévi börtönre, mellékbüntetésként hivatalvesztésre és politikai jogai gyakorlásának tízévi felfüggesztésére ítélte, míg az Nbr. 15. § 3. pontjában foglalt vád alól az 1896:XXXIII. tc.-kel megállapított bűnvádi perrendtartás 326. § 1. pontja alapján, vagyis bűncselekmény hiányában felmentette. Az előzetes letartóztatásban töltött idő (11 hónap és 12 nap) a kiszabott szabadságvesztésbe beszámításra került.¹⁰¹

Az ítélelhirdetés után a népügyész a vádlott terhére fellebbezést jelentett be a felmentés miatt, továbbá súlyosbítás végett. A védő – bár joga nem volt erre – csatlakozott a fellebbezéshez, kérve a Népbíróságok Országos Tanácsának majdani szóbeli tárgyalását és a vádlott szabadlábra helyezését, amit a népbíróság elutasított. (A vádlottnak a módosított Nbr. 53. §-a szerint fellebbezési joga nem volt.¹⁰²)

A tárgyalásról visszatért népügyész jelentette az ítéletet, majd megtörtént a referálás az akkor az IM-ben közigazgatási államtitkári beosztásban szolgáló Domokosnak, aki – egy június 25-ről származó, a tárgyalási jegyzékre írott feljegyzés szerint – utasítást adott a fellebbezés visszavonására, amely meg is történt.¹⁰³

Az ítélelhozzátalt követően a tanácsvezető bíró az Nbr. 50. §-ában írt jogkörével élve előterjesztéssel élt Miskolczy javára, azért, mert a „népbíróság tanácsa helytelenül alkalmazta a törvény rendelkezését akkor, amikor vádlottal szemben a kiszabható büntetésnek a maximumát mérte ki. Semmiféle súlyosító körülmény ugyanis vádlott terhére fennt nem forgott, és így csakis jogszabálysértéssel lehetett a kiszabható büntetés maximumát alkalmazni. Különösen akkor, ha figyelembe vesszük, hogy vádlott bűnösségének megállapításához is szó fér.”¹⁰⁴

Az újságok rövid hírt adtak a per befejezéséről, melyekből kiderült az eljárás központi eleme, noha az elítélés nem is azért történt, amiről a tudósítások szóltak: eszerint az ötévi börtönnel sújtott „fasiszta koronaügyész-helyettes [...] a legkíméletlenebbül képviselte a vádat” hajdan a baloldali politikusokkal szemben, így Miskolczy járt el „számos kommunista perben, köztük a Rákosi Mátyás elvtárs elleniben” is.¹⁰⁵

A tanácsvezető bíró 1946. október végén az iratokat az előterjesztésével együtt megküldte a NOT-hoz. Decemberben Miskolczy is egy ide írt beadványában kérte, hogy „mielőtt az utolsó szó kimondatnék”, védekezése figyelembe veessék. Levele szerint irodalmi működésének semmiféle propagandajellege nem volt, mivel írásai nem a tömegsajtóban, hanem tudományos folyóiratokban jelentek meg, cikkei „csak történelmi, szociológiai, jogi és filozófiai szempontot öleltek fel”. Hivatkozott Marx és Engels nézeteiből arra, hogy ők sem voltak hívei az általános titkos választójognak, továbbá az előzőtől származik a lumpenproletariátus elnevezés is. Államvédelmi tanulmányában pedig olyan gondolatokat fejtegetett, amelyeket „minden uralmi rendszer magáévá tehet, a demokrácia is, ha meg akarja magát védeni”. Mindezek összegzéséeként Miskolczy leszögezte, hogy irodalmi működését a „szovjet-uralom demokrácia hirdetése” miatt „tárgyatalannak tekinti”, faji alapon pedig sohasem állott és kérte a felmentését.¹⁰⁶

A NOT azonban a népügyész fellebbezés visszavonása miatt érdemben nem foglalkozott az ügyel, majd 1947. március 29-i végzésével kimondta, hogy az eljárás már 1946. június 22-én jogerősen befejeződött, a vezető bíró előterjesztését pedig az Nbr. 61. § 1. pontja alapján figyelmen kívül hagyta.¹⁰⁷

A büntetés

Az elítélt Miskolczy Ágost büntetését Budapesten, az akkoriban Országos Büntetőintézetnek nevezett gyűjtőfogházban töltötte. Innen 1948-ban a népbírósághoz fordult annak érdekében, hogy a hatályba lépett 1947. évi XXXIV. törvény 2. § (2) bekezdése alapján kerüljön beszámításra az az időtartam is, amit a rendőri szervek őrizetében töltött. Erről csak jelentős késéssel, 1949. március 18-án született végzés, amely az 1945. május 26. – július 9. közötti időt számította be a szabadságvesztésbe. A csupán részleges figyelembevétel miatt a Budapesti Büntető Törvényszéki Fogház 1949. április 7-én a népügyészhez fordult a helyes beszámítás érdekében, de erre intézkedés nem történt.¹⁰⁸

Miskolczy személye egyébként elítélése után is mint a hajdani bíraskodás egyik rémalakja jelent meg a politikai propagandában. Így az országgyűlés 1947. október 23-i ülésén Ries igazságügy-miniszter az uzsorabírósági külön tanácsokról szóló törvényjavaslat tárgyalása során az akkor még alapvetően működő régi bírói kar – amelynek „kellene tudnia, hogy mivel tartozik a demokratikus Magyarországnak” – valamikori oktatása kapcsán felmutatta az 1937. június 1-jei államvédelmi előadások

füzetét, s az előadók felsorolásakor megemlítette Miskolczyt is. (Az országgyűlési napló szerint a kommunista, a szociáldemokrata és a parasztpártiak a „nevek felolvasását gúnyos derűtséggel kísérik”.) Majd a miniszter leszögezte, „ha volt valaha [...] alantas izgatás a magyar dolgozók ellen és minden szabad gondolat ellen, akkor ezek a beszédek ezeknek iskolapéldái. Ezek tanították a magyar bírót.”¹⁰⁹

Az MTI 1949. július 30-án emlékeztetett a hajdani 1926-os perre, amikor a „magyar nép nagy tanítója és bölcs vezére, Rákosi Mátyás a Horthy-fasiszták törvényszéke előtt felszólalt az utolsó szó jogán”, azonban ő „nem védte magát, hanem leleplezte a vérbíróságot”. A híradásban Miskolczy nevének említése nélkül a hajdani vádbeszéd is felidézésre került, amelyben az ügyész a „vádlottak szigorú megbüntetését követelte, hogy ez az ijesztő példa visszatartsa a jövőendő kommunista mozgalmát”. De Rákosi erre feltette a kérdését, miszerint „nem tudja az államügyész úr, hogy még sohasem sikerült egy szabadságmozgalmat büntető rendszabályokkal elnyomni, és nem tapasztalta, hogy éppen mi, kommunisták nem ijedünk meg a büntetésektől?”¹¹⁰

Az ily módon is pellengérré állított Miskolczy Ágost büntetését kitöltve 1950. május 26-án szabadult és helyreállított budai lakására távozott, ahol – mivel felesége már meghalt – sógorával, Dévényi (Dvorzsák) János nyugalmazott méneskari ezredessel,¹¹¹ a mezőhegyesi ménes 1943-ig volt parancsnokával lakott együtt egy szobában, míg a másik kettőben nem rokon társbérloké éltek. Ekkoriban alkalmi munkákból tartotta fenn magát.¹¹² A börtön egyébként szabadulásáról értesítette az Államvédelmi Hatóságot, amely 1951. június 1-jén a népbírói eljárás iratait magához vette.¹¹³

Szabadulás után kitelepítés

Szabadulása után egy évvel Miskolczy újabb kényszerintézkedést szenvedett el annak során, hogy 1951. május–júliusban a Budapesten élő középosztályból és az 1945 előtti felsőbb rétegekből majd 14 000 személyt telepítettek ki az ország keleti részének falvaiba, tanyáira.¹¹⁴ A Belügyminisztérium 1951. június 29-i határozatával Miskolczyt is a sógorával együtt kitiltotta a fővárosból, lakhelyükként a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Mezőzomborban egy „kulák” házában lévő szobát kijelölve. Az iratra írott megjegyzés ismét elárulta a Miskolczyval szembeni fellépés indokát – lakásának megszerzésén túl –, miszerint a „Rákosi per ügyésze volt, horthysta ügyész, táblabíró”. A kitelepítettek csak csekély mennyiségű személyes holmijukat vihatték magukkal kényszerlakhelyükre. A rendőri jelentés szerint az „elköltözés rendben megtörtént”, a lakás kulcsait a házfelügyelő átvette, s a kitelepítettek elszállítására július 3-án vonattal sor került.¹¹⁵

Az, hogy Miskolczy miként élt a faluban, mi történt vele, forrás hiányában nem rekonstruálható. Széchenyi Kinga kitelepítésekkel foglalkozó munkája szerint a kényszerintézkedéssel érintettek általában kevés megmaradt ingóságukkal, nyomorúságos körülmények között éltek a helyi rendőrség állandó zaklatása mellett. A település határát nem hagyhatták el, máshová csak rendőrségi engedéllyel és jelentkezési kötelezettséggel távozhattak. Munkalehetőség sem volt mindenütt, s ahol akadt is, csak a legnehezebb fizikai, leginkább mezőgazdasági munkát végezhatték. A kitelepítések 1953-as feloldása után a deportáltak kényszerlakhelyüket elhagyhatták, de földönfutókká váltak, mivel még évekig ki voltak tiltva Budapest és a nagyobb városok területéről. Elvett lakásukat, ott maradt ingóságaikat nem kapták vissza.¹¹⁶

Egy 1958-as rendőrségi jelentésből úgy tűnik, hogy Miskolczy a kitelepítés után a főváros melletti Felsőgödre ment lakni, ahonnan néhány év elteltével, 1957-ben térhetett vissza Budapestre, ahol egy VI. kerületi lakásban lévő szoba bérlojkeként élt. Itt találta meg leveleivel egykori vádlottja, a Bécsben élő Málnási Ödön, aki felkérte, hogy küldjön tájékoztatást egészségi állapotáról és életviszonyairól, majd csomagküldést szervezett részére.¹¹⁷

Miskolczy Ágost 1958 júliusában az Alkotmányban biztosított jogra,¹¹⁸ a szabadulása óta tanúsított, a törvénnyel összeütközésbe nem került magatartására, valamint arra hivatkozással, hogy „40 éven át kifogástalan állami szolgálatot” teljesített, beadvánnyal fordult az IM-hez. Ebben kérte, hogy a Népköztársaság Elnöki Tanácsa

(NET) a mellékbüntetésként kiszabott tízévi jog- és hivatalvesztésének a hátralevő részét kegyelemből engedje el, s számára öregségi járulék folyósítását engedélyezze. Indokolásként előadta, hogy 75. életévében járva munkaképtelen, súlyos beteg, s a legnagyobb nyomorban – a részére biztosított havi 200 Ft segélyből és az esetenként részére küldött külföldi támogatásból – él. Augusztusban még kiegészítette kérelmét azzal, hogy az igazolási eljárásban kimondott hivatalvesztése is „hatálytalaníttassék”.¹¹⁹

A kegyelmi kérelem kapcsán a Fővárosi Bíróság visszakérte a BM II/11. Osztályától a népbírósi iratokat, majd megkereste a Budapesti Rendőr-főkapitányságot, hogy részletes környezettanulmányt készítsen, mely „főként arra terjedjen ki, hogy nevezett az ellenforradalmi események alatt milyen magatartást tanúsított”. A hamarosan megérkezett válasz szerint Miskolczi ingóságainak eladásából, valamint barátai és ismerősei segítségéből él az albérleti szobájában. A jelentés szerint „ellenforradalmi magatartását megállapítani” nem lehetett, mert ezen időszakban Felsőgödön lakott.¹²⁰

A bíróság 1958. szeptember 12-én küldte meg a kérelmet és véleményét az IM-hez a kegyellemmel kapcsolatban: eszerint annak teljesítése nem indokolt, mivel Miskolczi „nem egy nagy jelentőségű politikai perben képviselte a vádat, minden esetben a legerélyesebben. Vádbeszédeiben kifejezésre jutatta antidemokratikus nézeteit és a Szovjetunió elleni gyűlöletét. Irodalmi munkásságot is kifejtett és erősen támadta a kommunista mozgalmat.” Ebből következett, hogy az „elítelt magatartása a felszabadulás előtt rendkívüli mértékben veszélyes volt, mivel demokráciaellenes nézeteit felelős állásból, sőt a sajtó útján is terjesztette”. Büntetésének kitöltése után sem tanúsított olyan „kiemelkedő magatartást, amely érdemessé tenné” a kegyelemre.¹²¹

Az IM kegyelmi osztálya szeptember 22-én a kérelem elutasítását javasolta, mivel Miskolczi Ágost a „maga posztján, de ezen túl cikkeiben és műveiben is mindent megtett, hogy a Szovjetunió és kommunisták ellen hangolja a közvéleményt és megerősítse Horthyék uralmát”. Ennek megfelelően Dr. Nezvál Ferenc igazságügy-miniszter előterjesztése 200 elítelt ügyével együtt 1958. november 24-én érkezett meg a NET-hez, amely még aznap döntésével a kegyelmet elutasította, melyről Fővárosi Bíróság december 3-án értesítette Miskolczyt.¹²²

Az állambiztonság látóterében

Miskolczi szabadulása óta az állambiztonsági szervek figyelmét élvezte a „horthysta ügyész” stigmájával, s mint az ekkoriban a belső reakció elhárításával foglalkozó BM II/5. Osztály 1960-ban rögzítette, az operatív nyilvántartást vezető „II/11. Osztályon négy dossziében szerepel”. A vele kapcsolatos – életútjának állomásait pontatlanul rögzítő – jelentés alapvetően azt az ösbűnét írta le, hogy a „*prol. dikt. leverése után részt vett a letartóztatott munkásvezetők, pártfunkcionáriusok és forradalmárok ügyeinek likvidálásában. Rákosi Mátyás elvt. ellen három ízben képviselte a vádat. Tajtékzó dühvel, gyűlölettel beszélt a KP-ről, a SZU-ról és mindenről, ami a demokráciához hasonlított. Tipusa volt a népellenes gyűlölködő ügyésznek.*” Műveiben pedig „*kifejtette nép- és bolsevista ellenes álláspontját.*”¹²³

Az állambiztonság Miskolczyt a nyilvántartáson túl 1957 őszétől kezdte szemmel tartani, amikor a postai levélellenőrzésen fennakadtak Málnási Ödön volt nyilas ideológus levelei, amelyekben több személlyel, köztük Miskolczyval, felvette a kapcsolatot. Az elhárítás ezt követően gondoskodott Miskolczi fényképének beszerzéséről s leveleinek figyeléséről. Ő egyébként 1958. július 8-án Bécsbe küldött írása szerint „*teljes visszavonultságban*” élt, hogy „*ne tűnjön fel senkinek.*”¹²⁴

Az állambiztonsági tevékenység akkor élénkült fel Miskolczyval kapcsolatban, amikor Málnási 1961 márciusában Bécsből olyan levelet továbbított a részére is, amely a magyarországi sajtótermékek külföldi terjesztésével foglalkozó Kultúra Külkereskedelmi Vállalat igazgatójának küldött – az elhárítás által „förmedvénynek” minősített – írását tartalmazta. A kérésnek megfelelően Miskolczi e levelet másolatban több személynek továbbküldte. Az értékelés szerint e levél „*tartalmában izgató és kimeríti a BHÖ 2. pont b) alpontjában felvett izgatás büntettének törvényi tényállását.*”¹²⁵

Mivel kriminálisnak minősített magatartás volt e levelezés, intézkedések történtek a postán elfogott küldeményeknek a Fővárosi Főügyészség általi lefoglalásáról, hiszen az állambiztonság szerint „azok a bűncselekménynek vagy elkövetőinek felderítésére alkalmasak”. Ugyanígy elrendelték a Miskolcynak küldött levelek vegyvizsgálatát is annak megállapítására, hogy azokon van-e „titkos és vegyjeles írás”. A vonatkozó szolgálati jegy rögzítette, hogy az „anyagok bírósági dokumentációt képeznek a későbbi időben, ezért [...] külső változásoknak nem szabad történnie”. (A jelentett eredmény szerint titkosírást nem találtak.¹²⁶)

Az addigi tevékenységről szóló 1961. augusztus 8-án kelt összefoglaló arra az álláspontra helyezkedett az időközben egy XI. kerületi lakásba költözött Miskolczyval kapcsolatban, hogy „idős kora miatt vele aktívan nem foglalkoznak”. Néhány nap múlva, 31-én viszont az operatív terv azt állapította meg, hogy a levelezések során látókörbe került személyek, köztük ő is, Málnási „utasításainak megfelelően aktív ellenséges tevékenységet folytatnak”. Ezért a rájuk való lecsapás érdekében e hajdani reakciók „múltbeli és felszabadulás utáni napjainkig kifejtett politikai tevékenységét ellenőrizzük, elfekvő operatív anyagaikat tanulmányozzuk, [...] értékeléseket készítjük”, továbbá szükségessé vált az addiginál szorosabb ellenőrzésük.¹²⁷

A szorgos munka eredményeként két javaslat (1961. november 29. és 1962. február 9.) is született az izgató tartalmú „ellenséges tevékenység félbeszakítására”. Ez több személy őrizetbe vételét, mások figyelmeztetését, többeknek, köztük az idős és beteg Miskolczy Ágostnak pedig a rendőrhatalom felügyelet alá helyezését irányozta elő, mivel rendszeresen kap ellenséges anyagokat Málnásitól, amiket továbbít. Az intézkedésekre azonban végül nem került sor.¹²⁸

„Utóélete”

Az 1945 után többszörösen üldözött Miskolczy Ágost 1962. augusztus 23-án halt meg Budapesten gégerákban, temetése 30-án volt a Farkasréti temetőben, a 49/2. parcella 1. sor 27. szám alatti sírhelyen.¹²⁹

Miskolczy Ágost is azok közé tartozik, akire az ügyészi szervezetben lezajlott törvénytelenségek áldozatai emlékének megörökítéséről szóló 10/2006. (ÜK. 4.) LÜ utasítás 2. § (1) bekezdése vonatkozik, amelyben az ügyészi testület nevében a legfőbb ügyész megkövette mindazokat az ügyészségi alkalmazottakat, akiket 1944. december 22. és 1989. október 23. között törvénytelenül büntetőeljárás alá vontak, illetőleg akiknek a szolgálati viszonyát megszüntették, vagy akiket hivatásuk tisztességes gyakorlása miatt joghátrány ért.¹³⁰

Az emlékezés jegyében Miskolczy Ágostnak az évtizedek során jeltelemmé vált sírját halálának 50. évfordulóján, 2012. augusztus 23-án a Legfőbb Ügyészség sírkövel jelölte meg, a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság pedig a Nemzeti Sírkert részévé nyilvánította.¹³¹

Jogi rehabilitációja érdekében a Legfőbb Ügyészség 2012. augusztus 16-án felülvizsgálati indítványt nyújtott be a Kúriához annak érdekében, hogy az a hajdani elítélése alapját képező népellenes büntett vádja alól bűncselekmény hiányában mentse fel: ez alapján a legfelsőbb bírói fórum 2012. december 18-án hozott ítéletével ezt meg is tette.

Összegzés

Miskolczy Ágost életére a 20. század zaklatott magyar történelme többszörösen rányomta bélyegét. Az első világháború után elüldözött és egzisztenciájától megfosztott emberként e csapások után fel tudott állni, s hivatásnak tekintett munkája és közéleti-tudományos tevékenysége eredményeként eljutott az akkori társadalmi elitbe és az igazságszolgáltatási szervezet csúcsának közelébe. Mint a történeti alkotmányon nyugvó és általa maradéktalanul elfogadott konzervatív politikai és államrendszer védelmezője a törvényi keretek között mindent megtett annak megóvására. Ügyészi munkája során a

század két totalitárius ideológiát hirdető és később ilyen államberendezkedést megvalósító politikai irányzata hazai vezetőivel szemben is eljár. A hatalomra jutott Szálasi Ferenc uralmát sérelem nélkül megúsza. A hazához való hűségét bizonyítva itthon maradt a számára nyitva álló külföldre távozási lehetőség ellenére. Ezt követően megélte mindannak a megsemmisülését, aminek a védelmét korábban szolgálta. Rákosi Mátyás bosszúja miatt elítélték, majd az általa korábban szakmai és közéleti tevékenysége során teljesen elutasított kommunista ideológia alapján létrehozott politikai rendszer kitelepítette, nyomorba juttatta, zaklatta. Egy hajdani világ ügyészeként és közéleti alakjaként a csúcspontok és mélységeket megjárt Miskolczi Ágost élete és sorsa egy olyan emberét példázza, amilyenben sokaknak volt része a múlt századi viszontagságos történelmünk során.

¹ BFL XXV.1.a. Budapesti Népbíróság Nb.3465/1945. Miskolczi Ágost elleni per iratai (Periratok). Miskolczi Ágost perével röviden foglalkozott Zinner Tibor. Zinner, 2005: 17–18. és 165–167.

² A Szekszárd-belvárosi Római Katolikus Plébániahivatal anyakönyve szerint a gyermeket születése másnapján megkeresztelték, keresztapja a költő édesapja, Babics Mihály törvényszéki bíró volt.

³ Az életrajzi adatok forrásai: *Almanach*, 1903: 141.; 1906: 153.; Hortobágyi (szerk.), 1940: 706–707.; Miskolczi Ágost 1945. május 10-i nyilatkozata (Igazolási nyilatkozat), 1945.El.XIX.U.1003. BFL XVII.1505.

⁴ *Igazságügyi Közlöny*, 1906: 36.; 1910: 18.; 1914: 576.; 1916: 537.

⁵ CsML VII-3. Szegedi Királyi Főügyészség 1941.El.5., BKML VII-16. Kiskunhalasi Járásbíróság 1919.El.I.C.24.

⁶ BKML VII-16. Budapesti Főállamügyészség 1780/1919.fü. Miskolczi Ágost 1919 májusától a Budapesti Államügyészség állományában kapta fizetését, majd ez év október végétől ide is lett beosztva szolgálattételre. BFL VII.18.a. Budapesti Államügyészség El.4.A.29/1920.

⁷ *Igazságügyi Közlöny*, 1921: 740.; 1926: 15.; 1927: 40.; 1930: 123.; 1939: 64. Az 1925. március 6-áról fennmaradt minősítési tábla szerint Miskolczi Ágost a különböző szempontok alapján a legjobb, illetve kiváló minősítést kapta munkájáért. BFL VII.18.a. Budapesti Királyi Ügyészség El.1.B.15/1/1925.

⁸ Romsics, 2005: 235.; Püski, 2006: 260.; Miskolczi Ágost: Az állam és társadalom ellenes bűncselekmények és a királyi Ügyészség 57. In Miskolczi, 1937.

⁹ Zsitvay, 1999: 559.; Lázár, 1995: 218. és 242.

¹⁰ A hivatkozott törvények forrása: Pomogyi (szerk.), 2000. A máshonnan származó jogforrások külön kerülnek megjelölésre. Az 1921.III. tc. alkalmazását illetően lásd: A Kúria jogerőre emelte Szálasi Ferenc háromévi fegyházról szóló büntetését. <http://archiv1920-1944.mti.hu> (1938. augusztus 24.) (utolsó letöltés: 2012. december 5.). Nánási, 2011a: 276–277.

¹¹ Miskolczi, 1936: 4.; Miskolczi, 1939: 2.

¹² MRT, 1914: 433.; Nánási, 2011a: 282–283.

¹³ *Pesti Napló*, 1920: 3.; BFL VII.18.d. Budapesti Államügyészség 13/0689/1919.áü. BFL VII.5.c. B.5777/1919. Miskolczi, 1935: 1.

¹⁴ Mint ismeretes, a Budapesti Királyi Ügyészség Weltner Jakab hazatéréséről értesülve, tovább folytatta a nyomozást, <http://archiv1920-1944.mti.hu> (1924. július 11.) (utolsó letöltés: 2012. december 5.).

¹⁵ BFL VII.18.d. 94428/1925.kü. BFL VII.5.c. B.8771/1925. Magyar Királyi Kúria B.I.1250/1936/8. PIL, VI. 698. 197. Valamennyi alább hivatkozott esetet lásd: <http://archiv1920-1944.mti.hu> (utolsó letöltés: 2012. december 5.). Miskolczi Ágost ügyészségi alelnök háromheti munka után befejezte a kommunista szervezkedés ügyében tartott kihallgatásokat (1925. október 29.); Kommunisták a rögtönítélő bíróság előtt (1925. november 16.).

¹⁶ *Népszava*, 1925: 9.; 1926a: 5.; 1926b: 6.; Miskolczi Ágost dr. ügyészségi alelnök (jelenleg táblabíró) vádbeszéde Rákosi Mátyás és társai kommunista bűnügyében. In Huberth–Müller, 1928: 31–49.; BFL VII.5.c. Budapesti Királyi Ügyészség 94.379/1925.kü.

¹⁷ Rákosi, 2002: 796.; Vas, 1952: 201–202.; BFL VII.18.d. A Budapesti Királyi Büntetőtörvényszék B.XLVI.2236/1926. ítéletének tartamát a Budapesti Ítélettábla 1927. szeptember 21-én három hónapi fegyházra felemelte.

¹⁸ Zsiga, 1991: 110.; Zinner, 1989: 173–174.; *Az Est*, 1922: 5.; *A Nép*, 1922: 2.

¹⁹ Romsics, 1999: 248. Valamennyi alább hivatkozott esetet lásd: <http://archiv1920-1944.mti.hu> (utolsó letöltés: 2012. december 5.). A genfi esküdtszék előtt január 24-én kezdődik Juszt Iván pere (1927. január 22.); Az esküdtek egyhangúan megállapították Juszt Iván bűnösségét (1925. január 25.); Szentgyörgyi, 1942: 4. Lásd például Várnai Dániel, Weltner Jakab, Malasits Géza felszólalásait 1931. április 21-én, november 11-én és 1932. október 27-én a Képviselőházban. *Képviselőházi napló*, 1927: 145.; 1931b: 140.; 1931c: 149.

²⁰ Valamennyi alább hivatkozott esetet lásd: <http://archiv1920-1944.mti.hu> (utolsó letöltés: 2012. december 5.). Hock János bűnügye a királyi ítélőtáblán (1933. október 21.); Madzsar József Dr. és társai az ítélőtábla előtt (1934. április 5.).

²¹ Valamennyi alább hivatkozott esetet lásd: <http://archiv1920-1944.mti.hu> (utolsó letöltés: 2012. december 5.). A salgótarjáni kommunisták bűnpöre a tábla előtt (1933. szeptember 15.); Egyetemi hallgatók és egyéb intellektuelek kommunista pere a tábla előtt (1934. január 15.); Kommunista bünszövetkezet a bíróság előtt (1934. február 12.); A tiszántúli kommunista földmunkások bűnpöre a tábla előtt (1934. március 7.); Sztálin dicsőítéséért kétszáz pengő pénzbüntetés (1935. március 4.).

²² BFL VII.18.d. 13/0001/1934.kü. In Vámbéry, 1935: 158.; *Népszava*, 1935a: 9.; 1935b: 16.; PIL 698.197. Budapesti Királyi Itélőtábla B.VII.5914/1935/1059. ítélete.

²³ BFL VII.18.d. Budapesti Királyi Ügyészség 69182/1933.kü. vádirata., BFL VII.5.c. Budapesti Királyi Büntetőtörvényszék B.XIV. 8192/1933/2. és Budapesti Itélőtábla B.VII.15117/1933/55. ítéletei. 1935. június 1-jei fellebbviteli főtárgyalások jegyzőkönyvei.

²⁴ Valamennyi alább hivatkozott esetet lásd: <http://archiv1920-1944.mti.hu> (utolsó letöltés: 2012. december 5.). A nyilas borbélysegéd-cikkíró bűnügye (1938. január 8.); Egy cikkben két bűncselekmény (1938. február 19.).

²⁵ Valamennyi alább hivatkozott esetet lásd: <http://archiv1920-1944.mti.hu> (utolsó letöltés: 2012. december 5.). Szálasi Ferenc államfelforgatási bűnpere (1937. október 4.); Szálasi Ferenc ügyei a királyi ítélőtáblán (1938. november 18.); Szálasi egyik izgatási ügye a táblán (1938. május 20.).

²⁶ Valamennyi alább hivatkozott esetet lásd: <http://archiv1920-1944.mti.hu> (utolsó letöltés: 2012. december 5.). Szálasi Ferenc államfelforgatási bűnpere a tábla szüneti tanácsa előtt (1938. július 5.); Szálasi Ferencet három évi fegyházra ítélte a tábla és elrendelte azonnali letartóztatását (1938. július 6.). Az ezt követő kúriai tárgyaláson Finkey Ferenc koronaügyész beszédében kihangsúlyozta, hogy Szálasi „hadat üzen az egész mai parlamentáris kormányrendszernek, sőt az egész ősi magyar alkotmánynak s a fennálló alkotmányos gépezet erőszakos félretételével önmagát akarja vezérré emelni, akinek mindenki vakon és gondolkodás nélkül engedelmeskedni köteles”. Finkey a mozgalom veszélyességét abban fogta meg, hogy az „az államhatalom erőszakos megszerzésének, az úgynevezett diktatúrának a nyílt követelése a vádlott által a saját személye részére. A mai állami szervezetet, a parlamentet, a kormányt, a közigazgatási gépezetet gyökerestül megsemmisíteni, a magántulajdont a saját tetszése szerint korlátozni, ez a legrövidebb időn belül elérendő célja a vádlott által megindított mozgalomnak.” Szálasi Ferenc bűnpöre a Királyi Kúria előtt (1938. augusztus 17.).

²⁷ A magyar nemzet őszinte története a királyi ítélőtábla előtt. <http://archiv1920-1944.mti.hu> (1938. március 11.) (utolsó letöltés: 2012. december 5.).

²⁸ Valamennyi alább hivatkozott esetet lásd: <http://archiv1920-1944.mti.hu> (utolsó letöltés: 2012. december 5.). Szabó Dezső izgatási bűnpöre (1938. április 7.); Vallásghalázó vers (1938. november 25.); A Szent Jobb megsértése miatt felelősségre vont református lelkész (1934. március 2.); Dajka András Dr. vallás elleni vétsége és becsületsértési bűnpöre a királyi tábla előtt (1934. május 11.).

²⁹ Valamennyi alább hivatkozott esetet lásd: <http://archiv1920-1944.mti.hu> (utolsó letöltés: 2012. december 5.). Rablógyilkosság a kecskeméti sétatér cukrászdájának teraszán (1938. december 15.); Dr. Miskolczy Ágost koronaügyész helyettes a védőügyvéd szerepében (1939. augusztus 2.); Nemzetgyalázásért elítélt asztalossegéd (1939. augusztus 4.); Ezer darab aranyérmét akart kicsempészni (1939. augusztus 10.); Preisz Mórt lázadás bűntette egyévi börtönre ítélte a Kúria (1940. január 25.); Hathónapi fogházra ítélték egy szocialista agitátort (1940. február 6.); Egy kommunista napszámos asszony büntetését felemelte a Kúria (1940. február 7.); Gyilkolt, mert kigúnyolták (1940. február 12.); A Kúria háromszorosára emelte föl a nyilaspárt tisztviselőjének büntetését (1940. február 22.); Nem akart a saját esküvőjén megjelenni, zsarolásért elítélték (1940. február 24.); Halálos ítélet a Kúrián (1941. április 17.); Egy orosz menekültet lopásért és fajgyalázásért négyévi fegyházra ítélték (1942. szeptember 2.); A kommunista cipésmestert egyévi fogházra ítélték (1944. január 27.); Közokirathamisításért hét hónapi fogház (1944. július 11.).

³⁰ *Magyar Szemle*, 1937: 57.

³¹ BFL VII.17.a. Budapesti Királyi Főügyészség 5983/1937.fü; Miskolczy, 1937: 57–65.

³² *Sol Club*, 1938: 11., 19. és 148.

³³ Vitaest 1931. május 12-én Eckhart Ferenc: „A Szent Korona elmélete és az új magyar történetírás” című tanulmánya kapcsán, Miskolczy Ágost előadása 1937. január 22-én „Az orosz szovjeturalom, mint állami szervezet – A III. internacionálé és a világbolsevizmus”. In Nagy–Ferencz, 1937: 11. és 35. Valamennyi alább hivatkozott esetet lásd: <http://archiv1920-1944.mti.hu> (utolsó letöltés: 2012. december 5.). Miskolczy Ágost ügyész előadást tartott a Társadalomtudományi Társaságban (1929. február 7.); A Tisza István Társaskör és az Országos Tisza István Emlékbizottság ünnepélye (1934. november 2.); Harc a bolsevizmus ellen (1937. január 19.); A Magyar Nemzetpolitikai Társaság, a Honszeretet és a Sol Klub közös előadást szervezett (1937. november 22.); A Magyar Sajtótudományi Társaság közgyűlése (1937. december 2.); Miskolczy Ágost a sajtószabadság modern fogalmáról (1940. április 10.). A Sol Clubban tartott előadásai: Az új ügyvédi rendtartás;

Hitler, mint népvezér; Él-e még a Szent Korona tana?; A bolsevizmus mai arca; A IV. Internacionálé. *Sol Club*, 1938: 29.

³⁴ A Magyar Szemle Társaság közgyűlése (1934. május 15.); A Magyar Szemle Társaság vacsorája (1935. május 22. és 1939. június 13.).

³⁵ *Budapesti Hírlap*, 1926; 1927a; 1927b. A szovjeturalom, mint az emberiség gyalázata. (Ebben írt a GULAG-ról, a Szolovki-szigeteken felállított büntető táborokról.); 1928a; 1928b.

³⁶ *Magyar Szemle*, 1928a; 1928b; 1928c; 1930; 1931; 1935.

³⁷ *Magyar Szemle*, 1933: 87.

³⁸ *Társadalomtudomány*, 1929; *Magyar Élet*, 1936; *Magyar Lélek*, 1940; *Detroiti Magyar Hírlap*, 1931; *Nouvelle Revue de Hongrie*, 1939; 1941a; 1941b; 1941c.

³⁹ Miskolczy, é. n.

⁴⁰ *Napkelet*, 1932; *Társadalomtudomány*, 1932; *Magyar Jogi Szemle*, 1932.

⁴¹ Valamennyi alább hivatkozott esetet lásd: <http://archiv1920-1944.mti.hu> (utolsó letöltés: 2012. december 5.). A magyar-orosz kérdés nemzetközi jogi szempontjait vizsgálja Miskolczy Ágost dr. a *Budapesti Hírlapban* (1927. szeptember 23.); Élesen támadja Barbusse-t, mint kommunista propagátort a *Budapesti Hírlapban* Miskolczy Ágost (1928. június 4.); A *Nouvelle Revue de Hongrie* augusztusi száma vezető helyén Miskolczy Ágost h. koronaügyész a Komintern szerepét vizsgálja (1941. augusztus 2.).

⁴² Miskolczy, 1936: 4–5. és 10.

⁴³ *Csendőrségi Lapok*, 1926a; 1926b; 1934.; *Ügyvédek Lapja*, 1928; *Jogtudományi Közlöny*, 1926; *Jogállam*, 1935; *Városi Szemle*, 1934; *Rendőr*, 1931; *Statisztikai Közlemények*, 1935; *A Sajtó*, 1939

⁴⁴ Miskolczy–Cziáky–Pinczés. 1937; *Csendőrségi Lapok*, 1937; *Magyar Jogi Szemle*, 1937.

⁴⁵ Miskolczy–Pinczés, 1940: 320.

⁴⁶ Miskolczy, 1935: 1–7.

⁴⁷ *Jogállam*, 1934/9–10. 5–6.

⁴⁸ Takács (szerk.), 1931; Heller (szerk.), 1933; Irk (szerk.), 1936.

⁴⁹ Angyal, é. n. 108.

⁵⁰ Dobrovits Sándor, a Központi Statisztikai Hivatal volt elnöke és Finkey Ferenc nyugalmazott koronaügyész 1945. október 11-i és szeptember 25-i levelei. (Periratok). A Magyar Jogászegylet teljes ülése (1944. március 6.). <http://archiv1920-1944.mti.hu> (utolsó letöltés: 2012. december 5.)

⁵¹ Szentgyörgyi, 1942: 4.

⁵² Képv. 1931a: 149.

⁵³ *Budapesti Közölny*, 1944a: 1.; 1944b: 1.

⁵⁴ Horváth és mások (szerk.), 1993: 72–73.; BKML XVII.406/a. Kecskeméti I. számú Igazoló Bizottság 912, 1380, 1985/1945. határozatai. Miskolczy Ágost észrevételei a *Budapesti Népügyészség* 1945.Nü.3927/1. számú vádiratára. (Periratok).

⁵⁵ 4030/1944. ME rendelet *Budapesti Közölny*, 1944c: 1.; 68859/1944. IM.VIII. rendelet Zinner, 2005: 17.

⁵⁶ Az 1944. szeptember 16-án koronaügyésszé kinevezett Mendelényi László helyettesei közül Kéler Béla 1933 májusától, Miskolczy 1939 márciusától, Zöldy Miklós 1940 áprilisától, Kovács Péter pedig 1942 februárjától töltötte be tisztségét. *Igazságügyi Közölny*, 1944: 335.; 1933: 69.; 1940: 96.; 1942: 56.; BFL XVII.1505. 1945.El.XIX.U.105. Mendelényi László 1945. április 2-i igazolási nyilatkozata.

⁵⁷ BFL XVII.1505. Igazolási nyilatkozat, Miskolczy 1945. július 17-i fellebbezése az igazoló bizottság határozata ellen. Szemák Jenő, a Magyar Királyi Kúria elnöke által a nyilas uralom idején kiállított, aláírt okiratok: „Nyiltparancs dr. Miskolczy Ágost korona-ügyész helyettes, dr. Kristóf Sándor kir. törvényszéki tanácselnök, kir. kúriai tanácsjegyző és dr. Csór András kir. törvényszéki bíró, kir. kúriai tanácsjegyző részére, hogy Sopronból haladéktalanul Szombathelyre utazzanak. Kelt: Sopron, 1945. jan. 22.”, valamint Nyiltparancs, melyben a Kúria elnöke felkéri az „összes polgári és katonai hatóságokat, úgyszintén a közlekedési vállalatok alkalmazottait, hogy a fent nevezetteket utazásukban támogatni és részükre vasúti helyet biztosítani szíveskedjenek”. Kelt: Sopron, 1945. febr. 19. http://www.axioart.com/index.php?Op=live_item&id=490336 (utolsó letöltés 2012. február 29.).

⁵⁸ Miskolczy az ellene folyt igazolási és büntetőeljárás során következetesen állította a két tárgyalás megtörténtét, de ezek iratai nem lelhetőek fel.

⁵⁹ *Igazságügyi Közölny*, 1937: 119. Szálasi Ferenc izgatási bűnpere az ítéletábla előtt (1937. szeptember 9.). <http://archiv1920-1944.mti.hu> (utolsó letöltés: 2012. december 5.) Temesváry a fővárosba való visszatérése után, 1945. május 17-én letartóztatásra került, majd a kinevezés elfogadásáért és az eskü letételéért a *Budapesti Népbíróság* Nb.1633/1945. ítéletével az Nbr. 13. § 3. pontja szerinti háborús büntett miatt elítélte, de a Népbíróságok Országos Tanácsa IV.3141/12/1945. alatt felmentette. Az igazoló bizottság 1945. július 17-én állásvesztéssel sújtotta, amit a *Budapesti Népbíróság* Ig.XVI.3133/1945/3. számon 1947. október 17-én helyben hagyott. BFL XXV.1.b. *Budapesti Népbíróság* Igazolás-fellebbezési iratok; *Szabad Nép*, 1945: 4.; Dr.

Temesváry Gyula nyilas koronaügyész-helyettes ellen vádiratot adtak ki. *Magyar Nemzet*, 1945a: 5.; Szalasiék koronaügyész-helyettesét kétévi börtönre és állásvesztésre ítélték. *Népbírósi Közlöny*, 1945: 9.

⁶⁰ MOL K 800. 1745, 2437/1945. IME leiratok. Jegyzék a M. Kir. Kúria II. kiürítési vonatára jelentkező bírókról és ügyészekről.

⁶¹ MOL XX-2-a. Igazolási nyilatkozat, Kovács Péter koronaügyész-helyettes 29/1945.kor.ü. értesítése május 11-én Dr. Ries Istvánnak, az igazságügyi igazoló bizottság elnökének. Valentiny Ágoston igazságügy-miniszter 1945. április elején ideiglenes vezetői megbízásokat adott egyes igazságszolgáltatási szervek vezetésére, így bízta meg Kovács koronaügyész-helyestest is. *Kis Ujság*, 1945a: 3.

⁶² *MRT*, 1945: 2–5., 104–109. és 170–171. Kinevezték az igazságügyi, közellátásügyi, rendőrségi és belügyminisztériumi igazolási bizottságot. *Kis Ujság*, 1945b: 2.; Ambrus–Szold, é. n.: 3.

⁶³ *MRT*, 1945: 17–24., 121–125. Lásd: Nánási, 2011b: 6–55.

⁶⁴ *MRT*, 1945: 50. Megsemmisítik a fasiszta „irodalmat”. *Kis Ujság*, 1945c: 3.

⁶⁵ MOL XX-2-a. 21/1945.kor.ü.

⁶⁶ A háborús bűnösök listáira lásd: Zinner, 1985: 143. és 164. Az igazságszolgáltatási szerveknél felelősségre vonandókra lista nem ismert, de a számos, volt bírák és ügyészek elleni büntetőeljárás alapján kijelenthető, hogy azok megtervezetten folytak meghatározott személyek kapcsán. Például 1945 májusában fogták el a Rákosit szemben eljárat Dr. Enyedi Róbert vizsgálóbíró, mint ahogy a Rákosit életfogytiglanra ítéelő tanácsban szavazott Dr. Dorossy Dezsőt. *Szabad Nép*, 1945. május 9.; A budapesti törvényszék vérebe – Dorossy Dezső nyilas kúriai bíró *Népbírósi Közlöny*, 1946. március 16. 1945. március–október között kerültek letartóztatásba az 1932-ben statáriális eljárásban kivégzett Sallai Imre és Fürst Sándor kommunista vezetőket elítélő tanács tagjai és a rögtönbírósi rendeletet kibocsátó Zsitvay Tibor igazságügy-miniszter, míg az eljáró ügyész, Dr. Széchy István 1946. március 29-től volt fogva. BFL XXV.1.a. Budapesti Népbírósi Nb.4367/1945. Letartóztatták Méhes Ignác kúriai bírót. *Kis Ujság*, 1945d. Kimutatás a budapesti népbírósi elállított igazságügyi alkalmazottakról 1946. BFL XXV.1.d. Budapesti Népbírósi elnöki iratai. Az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában (ÁBTL) őrzött listák 1953-ban készültek az 1945 előtti perekben eljárókról. Lásd ÁBTL A-413. Horthysta ügyészek és főügyészek nevei, akik kommunista ellenes perekben aktívan részt vettek; A-626 Kommunista perekben résztvevő bírák névsora. A felelősségre vonásokra lásd: Zinner, 2005: 11–26. és 97–461. A politikai ügyekben eljáró rendőröknek szintén üldözésben volt része, például letartóztatták Sasvári István rendőrnagyot, aki elfogta Sallait és Fürstöt. Kézre került Bánhegyi Róbert százados is, Rákosi Mátyás és Vas Zoltán egyik üldözője. *Itélet*, 1946. október 17. Mindketten az Nbr. 11. § 5. pontja alapján lettek felelősségre vonva. BFL XXV.1.a. Budapesti Népbírósi Nb.3211/1946, Nb.3903/1946.

⁶⁷ BFL XXV.1.a. 8/1945.kor.ü. Jegyzőkönyv Budapesten 1945. május 3. napján a Koronaügyészség 4. számú hivatali helyiségében. (Periratok).

⁶⁸ MOL XX-2-a. 21/1945.kor.ü. Mivel a nyomozás iratai csak részben maradtak fenn, ezért az őrizetbe vétel időpontja Miskolczynak az igazolási ügyében hozott 1945. július 17-i fellebbezéséből (BFL XVII.1505.), továbbá a M.XIII.2502/45. számú büntetés-végrehajtási nyilvántartó lapjáról (Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága irattára), míg a Bimbó utcai őrizet az 1946. március 22-i népbírósi tárgyalási jegyzőkönyvből ismert. (Periratok).

⁶⁹ Uo. N.30/1945. detektívjelentés Dr. Miskolczy Ágost ügyében.

⁷⁰ Letartóztatták Miskolczy Ágost koronaügyészt, *Kossuth Népe*, 1945: 6. és *Népszava*, 1945: 3.

⁷¹ Átadták a népügyészségnek dr. Miskolczy Ágost koronaügyész-helyestest, *Kis Ujság*, 1945e: 3.

⁷² Kovács Péter és Zöldy Miklós koronaügyész-helyestestek 1945. június 9-én, míg a budapesti királyi főügyész-helyestestek közül Dr. Auer György június 8-án, Dr. Széchy István június 12-én, Dr. Grottó László június 26-án tett vallomást. (Periratok).

⁷³ Uo. Hegedűs László Ervin levele, 1945. május 22. Vallomása, 1945. június 9. Hegedűst a tanácsköztársaság alatti magatartása miatt a Budapesti Királyi Büntetőtörvényszék 1921. november 18-án ítélte el folytatólagosan elkövetett zsarolás bűntette miatt hat hónapi fogházra, BFL VII.18.d. Budapesti Királyi Ügyészség 13/7920/1920.kü.

⁷⁴ Politikai és Rendészeti Osztály 7736/1945. gyanúsított kihallgatásáról jegyzőkönyv, 1945. július 3. Budapesti Népbírósi 1945.Nü.3927/1. jegyzőkönyv 1945. szeptember 28., Budapesti Népbírósi Nb.VII.3465/1945/6. jegyzőkönyv 1946. március 22. (Periratok).

⁷⁵ Uo. PRO 7736/1945. jelentés, 1945. július 4.

⁷⁶ Rendőrségi hírek. *Magyar Nemzet*, 1945b: 6.

⁷⁷ BFL XVII.1505. 1945.El.XIX.U.1003.

⁷⁸ BFL XVII.1505. Budapesti Népbírósi 1945.Nü.5495/1., Bp. Népbírósi igazolás fellebbezési tanácsa Nb.Ig.XVI.1092/1945. Az államháztartás egyensúlyának helyreállítása érdekében szükséges egyes rendelkezésekről szóló 6000/1945. M. E. rendelet 11. §-a megszüntette az igazolási eljárásokat a közszolgálatban és a közüzemeknél dolgozók esetében. *Magyar Közlöny*, 1946: 2.

⁷⁹ *Magyar Közlöny* 1945: 7.

⁸⁰ BFL XXV.2.d. a Budapesti Népművelésügyi Osztály 1945. évi lajstromkönyve 3927. 1945. július 11. Politikai és Rendészeti Osztály 7736/1945. és a Budapesti Népbíróság Fogháza 2502/1945.tkvsz. átiratai 1945. július 9. és 11-én a Budapesti Népművelésügyi Osztálynak. (Periratok).

⁸¹ Budapesti Népművelésügyi Osztály 1945.Nü.3927/1. határozat és jegyzőkönyv, 1945. szeptember 28. (Periratok).

⁸² *Nemzetgyűlési napló*, é. n.: 97.

⁸³ MOL XIX-E-1-b.

⁸⁴ Szegő Vilmos 1913–1919-ben (a Tanácsköztársaság alatt az országos lakásügyi biztos helyettese) és 1925–1944 között budapesti ügyvéd, de zsidó származása miatt a kamarai tagsága megszűnt, majd munkaszolgálatos, 1945 februárjától budapesti népművelésügyi. Molnár Sándor 1930-tól pestszenterzsébeti járás-, 1939-től pestvidéki törvényszéki, 1942-től budapesti ítéltáblai bírósági, 1945. március 4-től a fővárosi népművelésügyi vezetője. Bp. Népbíróság 1945.Eln.IX.B.1. Kimutatás a Bp. Népbíróság és a Bp. Népművelésügyi tagjairól 1945. április.. MOL XIX-E-1-a.; Zinner, 2005: 209.

⁸⁵ A módosított Nbr. 15. § 3. pontja szerint népellenes büntettségben volt bűnös az a joghatósággal bíró közalkalmazott, aki következetesen népellenes, fasisztabarát hivatali működést fejtett ki, míg a 17. § 4. pont szerint az, aki kényszerű szükség nélkül a nép- vagy demokráciellenes hírvetés szolgálatába szegődött. A 16. § szerint a 15. § büntetési tétele: a) kényszermunka, amelynek legrövidebb tartama öt évnél kevesebb nem lehet, testi alkalmatlanság esetében öt évtől tíz évig terjedhető fegyház, vagy b) öt évtől tíz évig terjedhető börtön, míg a 18. § szerint a 17. §-é kettő-öt év börtön. *MRT*, 1945 123

⁸⁶ Budapesti Népművelésügyi Osztály 1945.Eln.I.F.522., Bp. Népbíróság 1945.Eln.IX.E.136. (Periratok); MOL XIX-E-1-l. 20632/1945. IM.X. leirat.

⁸⁷ Periratok. Szentpétery Gyula budapesti ügyvéd 1921-től. Névtár, 1927: 318.

⁸⁸ Miskolczy 1940-ig volt hivatali főnöke, Finkey Ferenc nyugalmazott koronaügyész, a Központi Statisztikai Hivatal volt elnöke, Dobrovits Sándor, Simonyi Sándor közgazdasági szakíró, Hütter Béla szegedi ügyvéd, Bán József kúriai tanácselnök, Török Lipótné boltos levelei. Szekfü levele 1945. november 20-án kelt. (Periratok.)

⁸⁹ Uo. Nb.VII.3465/1945/3. jegyzőkönyv, Újpest Megyei Város Közkórháza igazolványa, 1946. január 20., Mező László 1944-ig kolozsvári járásbíró, Névtár, 1944: 639.

⁹⁰ Védői kérelem 1946. január 11., Budapesti Népművelésügyi indítványa, 1946. január 18., Budapesti Népbíróság Nb. 3465/1945/5. végzése (Periratok).

⁹¹ MOL XIX-E-1-l. Miskolczy Mária levele, 1946. január 6. 2251/1946.

⁹² Kató Zoltán 1944-ig szatmárnémeti törvényszéki bírósági, Névtár, 1944: 639., Nb.VII.3465/1945/6. jegyzőkönyv. (Periratok.)

⁹³ A Kúria és a Tábla új vezetői *Kis Ujság*, 1945f: 3.

⁹⁴ Az ügyvédjelölt Kádár népművelészként szolgált a Budapesti Népművelésügyen 1945 májusa és 1947 decembere között, szakvizsgáját 1946. május 20-án tette le. Zinner, 2005: 573.

⁹⁵ Domokos József budapesti ügyvédet Rákosi 1934. szeptember 11-én hatalmazta meg egyik védőjének. Legfőbb államügyésszé Miklós Béla miniszterelnök nevezte ki 1945. augusztus 29-én, majd az 1945. szeptember 14-i kúriai fogadalomtételét követően foglalta el állását. 1946. április 3-án berendelésre került az IM-be, ahol a közigazgatási államtitkári beosztást töltötte be. BFL VII. 5.c. Budapesti Királyi Büntetőtörvényszék B.5736/1919., 6045/1945. M. E, 16864/1946. IME. PIL 698. 2., és MOL XX-2-a. 189/1945.legf.áu.

⁹⁶ Rejtő Jenő 1944-ig szabadkai törvényszéki bírósági, Névtár, 1944: 643., Budapesti Népbíróság Nb.VII.3465/1945/10. jegyzőkönyv. (Periratok.), BFL XXV.2.b. Budapesti Népművelésügyi Osztály 1945.Nü.3927/1945. Budapesti Népművelésügyi büntető iratok.

⁹⁷ Gazdasági Főtanács 5114/46. (Periratok.) Vas könyve 1944–1956 között kilencszer került kiadásra, mert az – Gerő Ernő 1950-es előszava szerint – a „magyar forradalmi mozgalom egyik legsúlyosabb és leghősiesebb szakaszát vetíti az olvasó elé mélyen realiztikus ábrázolásban”. Vas, 1952: 5.

⁹⁸ Budapesti Népbíróság Nb.VII.3465/1945611. jegyzőkönyv. (Periratok). Rejtő Jenőt a szociáldemokrata népbíró jelentésében akként jellemezte, hogy „óvatos ember, vita esetén igyekszik azt olyan mederben vezetni, hogy lehetőleg neki ne kelljen döntenie, egyébként puha tárgyalásvezető, a vádlottakkal szemben túlzottan udvarias. Nagyobb százalékban az enyhébb ítéletek mellett van.” Jelentés a VII. sz. tanács működéséről. PIL 283. 27.

⁹⁹ BFL XXV.2.a. Széchy ellen ekkor már előzetes letartóztatása mellett a Budapesti Népművelésügyi Osztály 1946. április 29-én vádat emelt 1946.Nü.4290/1. alatt az Nbr. 11. § 5. pontja szerinti háborús büntetett miatt Sallai és Fürst 1932-es perében való ügyvézi szerepléséért.

¹⁰⁰ Budapesti Népbíróság Nb.VII.3465/1945611. jegyzőkönyv. (Periratok).

¹⁰¹ BFL XXV.2.a. A népművelésügyi tárgyalási jegyzéken a kihirdetett ítélet részeként vagyoneklóbzás is szerepel, míg a leírásban ilyen nincs. Az eltérés okát vizsgáló népművelésügyi Osztály 1945.Nü.3927/12. szám alatt 1948. április 10-én megállapította, hogy téves volt az erről szóló feljegyzés.

¹⁰² Nbr. 53. §: „Az elítélt abban az esetben, ha a 11. § 1-6. pontja alá eső cselekmények valamelyikében mondták ki bűnösnek, a népbíróság ítélete ellen egyáltalán nem, egyéb esetekben pedig csak a halált vagy az öt évet

meghaladó szabadságvesztés-büntetést kimondó ítélet ellen élhet fellebbezéssel.” A védő ugyanolyan korlátok között élhetett fellebbezéssel, mint az elítélt. MRT 1945 124.

¹⁰³ BFL XXV.2.b. Budapesti Népbüzség Nü.3927/1945.

¹⁰⁴ Nbr. 50. §-a szerint „ha a vezető bíró meggyőződése szerint a népbírák határozatukat a törvények, illetve a jelen rendelet lényeges intézkedéseinek megsértésével hozták és a határozat ellen fellebbezésnek helye nincs, – a vezető bíró borítékba zárt, indokolt előterjesztéssel fordulhat a Népbírók Országos Tanácsához a vádlott javára. A vezető bírónak ezt az elhatározását kinyilvánítania nem szabad s az előterjesztésnek halasztó hatálya nincs.” Rejtő Jenő tanácsvezető bíró előterjesztése, 1946. június 22. (Periratok).

¹⁰⁵ Népbírói hírek. *Magyar Nemzet*, 1946.: 2.; Csak öt évre ítélték Miskolczi koronaügyész helyett. *Szabad Nép*, 1946: 5.

¹⁰⁶ Budapesti Népbírók Nb.VII.3465/1945/15. átirata 1946. október 21., Miskolczi levele a NOT-hoz, 1946. december 6. (Periratok).

¹⁰⁷ Uo. NOT.I.6305/15/1946.

¹⁰⁸ BFL XXV.2.b. Budapesti Népbírók Nb.VII.3465/1945/16., Budapesti Büntető Törvényszéki Fogház 2502/1945.tkvsz. <http://www.1000ev.hu/index.php?a=3¶m=8281> (utolsó letöltés 2012. február 29.).

¹⁰⁹ *Országgyűlési napló*, 1948: 483.

¹¹⁰ Vádlottból – vádló! A Rákosi-per évfordulója. <http://archiv1945-1949.mti.hu> (1949. július 30.).

¹¹¹ ÁBTL 2.5.6. 2152. Dévényi volt a nagy értékű ménes egyik menekítője 1944 szeptemberében a közeledő front elől a Nyugat-Dunántúlra, majd decemberben Bajorországba, amelynek egy részével 1947-ben visszatért, de ezen érdeme sem mentette meg a kitelepítéstől. ÁBTL A-290. Budapestről Szabolcs és Borsod megyébe kitelepítettek listája. A második világháború pusztítása Mezőhegyesen. <http://www.paci.hu/forum/index.php?showtopic=708&st=40> (utolsó letöltés 2012. február 29.).

¹¹² Rendőri adatlap Miskolczi Ágost adatszolgáltató elmondása alapján. ÁBTL A-290.

¹¹³ Budapesti Fővárosi Bíróság B.XV.3465/1945. megkeresése 1958. augusztus 26-án a BM 2/11. osztályához az 1951-ben átvett iratok visszaküldésére. (Periratok).

¹¹⁴ Széchenyi, é. n.; http://www.hortobagyideportaltak.hu/k_megbelyegzettek.htm (utolsó letöltés 2012. február 29.) Ekkor került kitelepítésre a volt koronaügyész, Mendelényi László is a családjával (fia, menyé, unokái), Hantó, 2009. A Budapestről kitelepítettek összesített névsora, 550. 1277–1280. sorszám.

¹¹⁵ ÁBTL A-290. Belügyminisztérium 02152. véghatározat. Rendőri jelentés.

¹¹⁶ Széchenyi, é. n.

¹¹⁷ Budapesti Rendőrfőkapitányság Megkeresési Csoport 20155/1958. számú jelentése a Budapesti Fővárosi Bíróságnak 1958. szeptember 6. (Periratok.) BM II/5-a. alosztály jelentés, 1957. október 21. ÁBTL O-12310/1. Összefoglaló jelentés a Málnási Ödön nyilas ideológus által folytatott ellenséges tevékenységről, 1960. november 2. 42.

¹¹⁸ 1949. évi XX. tv. 47. § (1) A Magyar Népköztársaság védi a dolgozók egészségét és segíti a dolgozókat munkaképtelenségük esetén. <http://www.1000ev.hu/index.php?a=3¶m=8365> (utolsó letöltés 2012. február 29.). Miskolczi tévedett, mert mint „horthysta ügyész” nem számított dolgozónak.

¹¹⁹ MOL XIX-E-1-f. IM III/1. ügyosztály 37670/2/1958. Miskolczi kérelme, 1958. július 11., Bp. VI. kerületi tanács vb. Oh-24/1958. hatósági vagyoni bizonyítvány, 1958. augusztus 13., Miskolczi beadványa, 1958. augusztus 18. (Periratok.)

¹²⁰ Uo. Budapesti Fővárosi Bíróság B.XV.3465/1945. 1958. augusztus 26., BM Budapesti Rendőr-főkapitányság Megkeresési Csoport 20155/1958. jelentés, 1958. szeptember 6.

¹²¹ MOL XIX-E-1-f. IM III/1. ügyosztály 37670/2/1958.

¹²² MOL XVIII.2.c. 37670/1958. IM.III/1. 1958. október 24., NET 5-1/39/1958. határozat, NET kegyelmi ügyek, Budapesti Fővárosi Bíróság Nb.3465/1945. (Periratok).

¹²³ A biztonsági szervek feladataira lásd Tabajdy–Ungváry, 2008: 58. és 63. BM II/5-a. alosztály jelentés 1960. szeptember 22. ÁBTL O-12310/1. A levéltárban kapott felvilágosítás szerint a jelentésben írt négy dosszié nem lelhető fel.

¹²⁴ A számos személyt érintő állambiztonsági tevékenységről lásd Tabajdy–Ungváry, 2008 („A »Levelező» – Málnási Ödön» című fejezet, 242–261.). ÁBTL O-12310/1. 42. 115. és 127. 1957. október 21. Jelentés levéllenőrzésről, 1958. július 8. Jelentés Miskolczi fényképének elkészültéről.

¹²⁵ ÁBTL O-12310/3. Jelentés 1961. június 27. A hatályos anyagi büntetőjogi szabályok hivatalos összeállítása (BHÖ) Különös rendelkezések 2. pont b. alpontja szerint „büntetett követ el az, aki a népi demokratikus államrend vagy annak alapintézményei ellen gyűlöletre izgat”. Ennek büntetése a 11. pont szerint 2–10 év börtön lehetett. BHÖ, 1958: 56. és 58.

¹²⁶ ÁBTL O-12310/4. Postahivatal Budapest 72. 128/1961, Fővárosi Főügyészség 1961.Tük.009/4., 009/3/6. Szolgálati jegy, 1961. május 4. ÁBTL O-12310/3. Feljegyzés, 1961. május 8.

¹²⁷ Uo. 179., 210. és 211.

¹²⁸ Uo. 263–270., O-12310/4. A rendőrhatalósági felügyelet alá helyezéséről az 1/1957. (III. 19.) BM rendelet szolt, melynek 1. §-a szerint a rendorség az állam- és közbiztonságra veszélyes személyt felügyelet alá helyezhette. A ref. alatt álló lakóhelyét engedély nélkül nem hagyhatta el, köteles volt meghatározott időpontban a rendorségen jelentkezni s a határozatban előirt korlátozásokat megtartani. A 2., 3. §-ok kimondták, hogy ilyen intézkedést nem lehet tenni a 60. életévét betöltött, illetve súlyos beteg személlyel szemben. *Magyar Közlöny*, 1957. március 19. 190–192.

¹²⁹ Budapesti Farkasréti temető főkönyve, 962-963-964. 2308. bejegyzés.

¹³⁰ *Ügyészségi Közlöny*, 2006: 455.

¹³¹ *Hivatalos Értesítő*, 2012: 10485.

Levéltári források

Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára (ÁBTL)

2.5.6. Kitiltással, kitelepítéssel kapcsolatos iratok

4.1. Állambiztonsági munkához készült háttéranyagok

A-290 Budapestről Szabolcs és Borsod megyébe kitelepítettek listája

A-413 Horthysta ügyészek és főügyészek nevei, akik kommunista ellenes perekben aktívan részt vettek

A-626 Kommunista perekben résztvevő bírák névsora

3.1.5. Operatív dossziék

O-12310/1-4. Összefoglaló jelentés a Málnási Ödön nyilas ideológus által folytatott ellenséges tevékenységről

Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára (MOL)

K Igazságügyi Minisztérium

K 800 Nyilas korszak iratai. Szombathelyi részleg

XIX-E-1 Igazságügyi Minisztérium

XIX-E-1-a Debreceni iratok

XIX-E-1-b Elnöki Osztály

XIX-E-1-f Büntető és Kegyelmi Ügyek Osztálya

XIX-E-1-l Népbírósi Osztály

XX-2 Legfőbb Államügyészség

XX-2-a Elnöki iratok

XVIII-2-c Népköztársaság Elnöki Tanácsa

XVIII-2-c Kegyelmi határozatok

Magyar Nemzeti Levéltár Bács-Kiskun Megyei Levéltára (BKML)

VII A jogszolgáltatás területi szervei

VII-16 A Kalocsai Államügyészség iratai

XVII Néphatalmi és különleges feladatokra alakult bizottságok

XVII-406/a. A Kecskeméti I. számú Igazoló Bizottság iratai

Magyar Nemzeti Levéltár Csongrád Megyei Levéltára (CsML)

VII-3 Szegedi Királyi Főügyészség iratai

Budapest Főváros Levéltára (BFL)

VII A jogszolgáltatás területi szervei

VII.5.c. Budapesti Királyi Büntetőtörvényszék büntető perek iratai

VII.18.a. Budapesti Királyi Ügyészség elnöki iratai

VII.18.d. Budapesti Királyi Ügyészség büntetőperek iratai

XVII Néphatalmi és különleges feladatokra alakult bizottságok

XVII.1505. Budapesti 128/b. 548. sz. Igazoló Bizottság (Igazságügyi Minisztérium, budapesti igazságügyi alkalmazottak) iratai

XXV A jogszolgáltatás területi szervei

XXV.1.a. Budapesti Népbíróság büntetőperes iratok

XXV.1.b. Budapesti Népbíróság igazolás-fellebbezési iratok

XXV.1.d. Budapesti Népbíróság elnöki iratai

XXV.2.b. Budapesti Népügyészség büntető iratok

Budapesti Népügyészség 1945. évi lajstromkönyve

Politikatörténeti és Szakszervezeti Levéltár (PIL)

VI Személyi gyűjtemények, visszaemlékezések

698. Domokos József iratai (1890–1978)

I. Pártok

283. 27. Szociáldemokrata Párt. Közigazgatási Osztály iratai

Budapest Farkasréti temető főkönyve

962-963-964

Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága irattára

Szekszárd-belvárosi Római Katolikus Plébániahivatal anyakönyve

1883. év

Nyomtatásban megjelent források

Almanach, 1903

A Budapesti Királyi Magyar Tudományegyetem almanachja az 1902–1903. tanévre. Budapest.

Almanach, 1906

A Budapesti Királyi Magyar Tudományegyetem almanachja az 1905–1906. tanévre. Budapest.

Büntetőjogi szabályok, 1958

A hatályos anyagi büntetőjogi szabályok hivatalos összeállítása. Budapest, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.

Hantó, 2009

Hantó Zsuzsanna: *Kitiltott családok.* A Budapestről kitelepítettek összesített névsora. Budapest, Magyar Ház (CD).

Jegyzék, 1946

A fasiszta, szovjetellenes és antidemokratikus sajtótermékek IV. jegyzéke. Budapest, Magyar Miniszterelnökség.

Képviselőházi napló, 1927

Az 1927. évi január hó 25-ére hirdetett Országgyűlés Képviselőházának naplója. XXXV. kötet. Budapest. Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Részvénytársulat Könyvnyomdája.

Képviselőházi napló, 1931a

Az 1931. évi július hó 18-ára hirdetett Országgyűlés Képviselőházának naplója. I. kötet. Budapest, Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Részvénytársulat Könyvnyomdája.

Képviselőházi napló, 1931b

Az 1931. évi július hó 18-ára hirdetett Országgyűlés Képviselőházának naplója. II. kötet. Budapest, Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Részvénytársulat Könyvnyomdája.

Képviselőházi napló, 1931c

Az 1931. évi július hó 18-ára hirdetett Országgyűlés Képviselőházának naplója. XI. kötet. Budapest. Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Részvénytársulat Könyvnyomdája

MRT, 1914

Magyarországi Rendeleték Tára. Budapest.
2500/1914. M. E. a sajtóról szóló 1914:XIV. törvénycikknek (St.) végrehajtása és egyes kapcsolatos rendelkezések tárgyában

MRT, 1945

Magyarországi Rendeleték Tára. Budapest.
15/1945. M. E. a közalkalmazottak igazolásáról
81/1945. M. E. a népbíráskodásról
530/1945. M. E. a fasiszta szellemű és szovjetellenes sajtótermékek megsemmisítéséről
1080/1945. M. E. a közalkalmazottak igazolásáról
1440/1945. M. E. a népbíráskodásról szóló 81/1945. M. E. számú rendelet módosítása és kiegészítése tárgyában
3300/1945. M. E. a szolgálati helyükről eltávozott közalkalmazottak igazolásáról

Nemzetgyűlési napló, é. n.

Az 1944. évi december hó 21-ére Debrecenben összegyűlt, majd később Budapestre összehívott Ideiglenes Nemzetgyűlés naplója. Budapest.

Névtár, 1906

Magyarország tiszti cím- és névtára. Budapest.

Névtár, 1927

Magyarország tiszti cím- és névtára. Budapest.

Névtár, 1944

Magyarország tiszti cím- és névtára. Budapest.

Országgyűlési napló, 1948

Az 1947. évi szeptember hó 16-ára összehívott Országgyűlés naplója. I. kötet. Budapest.

Pomogyi (szerk.), 2000

Corpus Juris Hungarici. A törvényekbe zárt történelem. Szerkesztette: Pomogyi László. KJK-KERSZÖV (CD).

Sajtó

A Nép, 1922

Héjjas Iván az előzetes letartóztatásról. Miskolczi kir. ügyész nyilatkozik A Nép-nek. *A Nép*, július 25.

A Sajtó, 1939

Dr. Miskolczi Ágost: A sajtó szabadsága és a sajtó ellenőrzése. *A Sajtó*, 10. sz.

Az Est, 1922

Héjjas Iván és öt társa előzetes letartóztatásban marad. Miskolczi ügyész nyilatkozata a kihallgatásokról. *Az Est*, július 25.

Budapesti Hírlap, 1926

A magyar állam nevében. *Budapesti Hírlap*, április 1.

Budapesti Hírlap, 1927a

Lenin, mint a bolsevista terror atyja. *Budapesti Hírlap*, május 22.

Budapesti Hírlap, 1927b

A szovjeturalom, mint az emberiség gyalázata, *Budapesti Hírlap*, szeptember 16.

Budapesti Hírlap, 1928a

Politikai büntettes-e Kun Béla vagy közveszélyes gonosztevő? *Budapesti Hírlap*, május 6.

Budapesti Hírlap, 1928b

A marxizmus új köntöse. *Budapesti Hírlap*, december 16.

Budapesti Közlöny, 1944a

3667/1944. M. E. (cím nélkül: Szálasi hatalomátvételének bejelentése).
Budapesti Közlöny, október 17.

Budapesti Közlöny, 1944b

4030/1944. M. E. a m. kir. Kuria, a m. kir. Közigazgatási Bíróság és a Hatásköri Bíróság működésének biztosítása tárgyában. *Budapesti Közlöny*, november 15.

Budapesti Közlöny, 1944c

4070/1944. M. E. A közszolgálati alkalmazottak esküjéről. *Budapesti Közlöny*, november 18.

Csendőrségi Lapok, 1926a

Dr. Miskolczi Ágost: Néhány szó a csendőri jelentés szerkesztéséről. *Csendőrségi Lapok*, április 1.

-
- Csendőrségi Lapok*, 1926b
Dr. Miskolczy Ágost: Az állami és társadalmi rend hatályosabb védelméről szóló 1921. évi III. t.-c. gyakorlati magyarázata. *Csendőrségi Lapok*, május 1.
- Csendőrségi Lapok*, 1934
Dr. Miskolczy Ágost: Polgári kötelesség-e támogatni a csendőrt a nyomozás munkájában? *Csendőrségi Lapok*, június 15.
- Csendőrségi Lapok*, 1937
Könyvismertetés. *Csendőrségi Lapok*, 17. sz.
- Hivatalos Értesítő*, 2012
A Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság közleménye. *Hivatalos Értesítő*, december 21.
- Igazságügyi Közlöny*, 1906
Igazságügyi Közlöny, 1. sz.
- Igazságügyi Közlöny*, 1910
Igazságügyi Közlöny, 1. sz.
- Igazságügyi Közlöny*, 1914
Igazságügyi Közlöny, 10. sz.
- Igazságügyi Közlöny*, 1916
Igazságügyi Közlöny, 11. sz.
- Igazságügyi Közlöny*, 1921
Igazságügyi Közlöny, 10. sz.
- Igazságügyi Közlöny*, 1926
Igazságügyi Közlöny, 1. sz.
- Igazságügyi Közlöny*, 1927
Igazságügyi Közlöny, 3. sz.
- Igazságügyi Közlöny*, 1930
Igazságügyi Közlöny, 11. sz.
- Igazságügyi Közlöny*, 1939
Igazságügyi Közlöny, 3. sz.
- Igazságügyi Közlöny*, 1944
Igazságügyi Közlöny, 9. sz.
- Igazságügyi Közlöny*, 1933
Igazságügyi Közlöny, 5. sz.

Igazságügyi Közlöny, 1940
Igazságügyi Közlöny, 4. sz.

Igazságügyi Közlöny, 1942
Igazságügyi Közlöny, 2. sz.

Igazságügyi Közlöny, 1937
Igazságügyi Közlöny, 6. sz.

Ítélet, 1946
Letartóztatták Sasvári István rendőrőrnagyot, aki elfogta Sallait és Fürstöt.
Kézre került Bánhegyi Róbert százados is, Rákosi Mátyás és Vas Zoltán egyik
üldözője. *Ítélet*, október 17.

Jogállam, 1935
Dr. Miskolczy Ágost: Örizetbevétel, elfogás, előzetes letartóztatás. *Jogállam*,
7. sz.

Jogállam, 1934
Miskolczy Ágost: A főtárgyalás elnöke, *Jogállam*, 9–10. és 5–6. sz.

Jogtudományi Közlöny, 1926
Dr. Miskolczy Ágost: Aktuális-e a nemzetgyalázási törvény eltörlése?
Jogtudományi Közlöny, július 15.

Kis Ujság, 1945a
A Kúria és a Tábla új vezetője. *Kis Ujság*, április 5.

Kis Ujság, 1945b
Kinevezték az igazságügyi, közellátásügyi, rendőrségi és belügyminisztériumi
igazolási bizottságot. *Kis Ujság*, április 11.

Kis Ujság, 1945c
Megsemmisítik a fasiszta „irodalmat”. *Kis Ujság*, május 12.

Kis Ujság, 1945d
Letartóztatták Méhes Ignác kúriai bírót. *Kis Ujság*, április 10.

Kis Ujság, 1945e
Átadták a népügyészségnek dr. Miskolczy Ágost koronaügyész-helyetttest. *Kis
Ujság*, június 9.

Kis Ujság, 1945f
A Kúria és a Tábla új vezetői. *Kis Ujság*, április 5.

Kossuth Népe, 1945
Letartóztatták Miskolczy Ágost koronaügyészt. *Kossuth Népe*, május 15.

Magyar Élet, 1936

A sajtószabadság és a nemzet érdeke. *Magyar Élet*, 3. sz.

Magyar Jogi Szemle, 1932

Rácz György: Szemben a forradalom arcvonalával. *Magyar Jogi Szemle*, 6.

Magyar Jogi Szemle, 1937

A magyar büntetőjog gyakorlati kézikönyve a m. kir. csendőrség számára.
Magyar Jogi Szemle, 9. sz.

Magyar Közlöny, 1945

A fasiszta, szovjetellenes és antidemokratikus sajtótermékek I. jegyzéke.
Magyar Közlöny, június 17.

Magyar Közlöny, 1946

Az államháztartás egyensúlyának helyreállítása érdekében szükséges egyes rendelkezésekről szóló 6000/1945. M. E. rendelet. *Magyar Közlöny*, május 19.

Magyar Közlöny, 1957

1/1957. (III. 19.) BM rendelet a rendőrhatalom felügyelet alá helyezéséről
Magyar Közlöny, március 19.

Magyar Lélek, 1940

A jubiláló forradalom. *Magyar Lélek*, 6. sz.

Magyar Nemzet, 1945a

Dr. Temesváry Gyula nyilas koronaügyész-helyettes ellen vádiratot adtak ki.
Magyar Nemzet, július 8.

Magyar Nemzet, 1945b

Rendőrségi hírek. *Magyar Nemzet*, július 8.

Magyar Nemzet, 1946

Népbírószáki hírek. *Magyar Nemzet*, június 25.

Magyar Szemle, 1928a

A máramarosi skizma-per 1913–14-ben. *Magyar Szemle*, 1928/II/4., III/1-4., IV/1, 3.

Magyar Szemle, 1930

Tűz a föld alatt (A bolsevizmus Magyarországon) *Magyar Szemle*, X./3.

Magyar Szemle, 1931

A hivatásos lázítás. *Magyar Szemle*, XIII./4.

Magyar Szemle, 1933

Államvédelem és pártmozgalom. A kommunista párt eltiltása. *Magyar Szemle*, XVIII./1.

-
- Magyar Szemle, 1935*
A modern államvédelem. *Magyar Szemle*, XXIII./2.
- Magyar Szemle, 1937*
A foglalásos sztrájk. *Magyar Szemle*, XXXI./1.
- Napkelet, 1932*
Mérey Ferenc: Dr. Miskolczy Ágost: Szemben a forradalom arcvonalával.
Napkelet, 9. sz.
- Népbírószági Közlöny, 1945*
Szalasiék koronaügyész-helyettesét kétévi börtönre és állásvesztésre ítélték.
Népbírószági Közlöny, november 8.
- Népszava, 1925*
A statáriális bíróság tárgyalása, *Népszava*, november 15.
- Népszava, 1926a*
Tanúkihallgatások a Rákosi-pörben. *Népszava*, július 22.
- Népszava, 1926b*
Vádbeszéd a Rákosi-pörben. *Népszava*, július 28.
- Népszava, 1935a*
Rákosi Mátyás a tábla előtt. *Népszava*, június 28.
- Népszava, 1935b*
Vád- és védőbeszéd a Rákosi-pörben. *Népszava*, június 29.
- Népszava, 1945*
Letartóztatták Miskolczy Ágost koronaügyészt. *Népszava*, május 15.
- Nouvelle Revue de Hongrie, 1939*
L'adhésion de la Hongrie á l'accord anticommuniste. *Nouvelle Revue de Hongrie*, 2. sz.
- Nouvelle Revue de Hongrie, 1941a*
Le role du Komintern dans le destin de l'Europe le communisme en Hongrie.
Nouvelle Revue de Hongrie, 8. sz.
- Nouvelle Revue de Hongrie, 1941b*
Histoire de la révolution communiste en Hongrie. *Nouvelle Revue de Hongrie*,
9. sz.
- Nouvelle Revue de Hongrie, 1941c*
Panslavisme et bolchévisme. *Nouvelle Revue de Hongrie*, 11. sz.
- Pesti Napló, 1920*
Fegyházra ítélt újságírók. *Pesti Napló*, június 5.

Rendőr, 1931

Dr. Miskolcgy Ágost: Az öngyilkosság erkölcsi megítélése. *Rendőr*, március 28.

Statisztikai Közlemények, 1935

Dr. Miskolcgy Ágost: A kerületi előjáróságok kihágási bíráskodásának központosítása és a közigazgatás racionalizálása. *Statisztikai Közlemények*, 4. sz.

Szabad Nép, 1945

Szabad Nép, 1945. május 18.

Szabad Nép, 1946

Csak öt évre ítélték Miskolcgy koronaügyész helyett. *Szabad Nép*, június 23.

Társadalomtudomány, 1929

A forradalom modern technikája. *Társadalomtudomány*, 11. sz.

Társadalomtudomány, 1932

Ajtay Gábor: Dr. Miskolcgy Ágost: Szemben a forradalom arcvonalaival. *Társadalomtudomány*, 4. sz.

Ügyészségi Közlöny, 2006

10/2006. (Ü. K. 4.) LÜ utasítás az ügyészi szervezetben lezajlott törvénytelen ségek áldozatai emlékének megörökítéséről. *Ügyészségi Közlöny*, április 30.

Ügyvédek Lapja, 1928

Dr. Miskolcgy Ágost: Az esküdtzék kérdéséhez. *Ügyvédek Lapja*, március 15.

Városi Szemle, 1934

Dr. Miskolcgy Ágost: Temető és vandalizmus. *Városi Szemle*, 5. sz.

Detroiti Magyar Hírlap, 1931

Meg kell-e keresztelni a szocializmust? *Detroiti Magyar Hírlap*, november 24.

Hivatkozott irodalom

Angyal, é. n.

Angyal Pál: *Az állami és társadalmi rend hatályosabb védelméről szóló 1921:III. t.-c.* Budapest, Athenaeum Irodalmi és Nyomdai RT.

Ambrus–Szold, é. n.

Ambrus József – Szold Ferenc: *A népbíróági igazolási fellebbviteli tanácsok joggyakorlata*, Budapest, Politzer Zsigmond és Fia Könyvkereskedés.

-
- Heller (szerk.), 1933
Büntetőjogi tanulmányok Angyal Pál születése 60-ik és jogtanári működése 35-ik évfordulójának emlékére. Szerkesztette: Heller Erik. Budapest, Pallas Nyomda.
- Hortobágyi (szerk.), 1940
Keresztény magyar közéleti almanach. II. kötet. Szerkesztette: Hortobágyi Jenő. Budapest, Pátria Nyomda.
- Horváth és mások (szerk.), 1993
Iratok az igazságszolgáltatás történetéhez. 2. kötet. Szerkesztették: Horváth Ibolya – Solt Pál – Szabó Győző – Zánthy János – Zinner Tibor. Budapest, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.
- Huberth–Müller, 1928
Huberth Gusztáv – Müller Viktor: *Perbeszédgyűjteménye. Válogatott vád- és védőbeszédgyűjteménye.* Pécs, Dunántúli Egyetemi Nyomdája.
- Irk (szerk.), 1936
Büntetőjogi dolgozatok Finkey Ferenc irodalmi munkássága négyévtizedes évfordulójának emlékére. Szerkesztette: Irk Albert. Pécs, Dunántúli Pécsi Egyetemi Könyvkiadó és Nyomda Rt.
- Lázár, 1995
Lázár Andor: *Visszaemlékezéseim.* Budapest, Ráday Gyűjtemény.
- Miskolczi, é. n.
Miskolczi Ágost: *Szemben a forradalom arcvonalával.* Budapest, Athenaeum Irodalmi és Nyomdai RT.
- Miskolczi, 1935
Miskolczi Ágost: *A modern államvédelem.* Budapest, Athenaeum Nyomda.
- Miskolczi, 1936
Miskolczi Ágost: *Miről nem szabad a sajtónak írnia?* Pécs, Dunántúli Pécsi Egyetemi Nyomda.
- Miskolczi, 1937
Az állam és társadalom ellenes bűncselekmények és a királyi ügyészség. In *Az állami és társadalmi rend védelme és a büntető jogszolgáltatás. (Államvédelem).* Budapest, M. Kir. Igazságügyminisztérium.
- Miskolczi–Cziáky–Pinczés, 1937
Miskolczi Ágost – Cziáky Ferenc – Pinczés Zoltán: *A magyar büntetőjog gyakorlati kézikönyve a m. kir. csendőrség számára.* 1–2. kötet. Budapest. Stádium Nyomda.

-
- Miskolczi–Pinczés, 1940
Miskolczi Ágost – Pinczés Zoltán: *A magyar büntetőjog gyakorlati kézikönyve a m. kir. csendőrség számára*. 1. kötet. Budapest, Stádium Nyomda.
- Nagy–Ferencz, 1937
Nagy Iván – Ferencz Gábor: *A Magyar Nemzetpolitikai Társaság első tíz esztendeje*. Budapest, Centrum Nyomda.
- Nánási, 2011a
Nánási László: *A magyar királyi ügyészség története 1871–1945*. Budapest, Legfőbb Ügyészség.
- Nánási, 2011b
Nánási László: A népbíráskodás joganyaga. In *Pártatlan igazságszolgáltatás vagy megtorlás. Népbíróság-történeti tanulmányok*. Szerkesztette: Gyenesei József. Kecskemét, Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Levéltára.
- Püski, 2006
Püski Levente: *A Horthy-rendszer 1919–1945*. Budapest, Kossuth Kiadó.
- Rákosi, 2002
Rákosi Mátyás: *Visszaemlékezések 1892–1925*. 2. kötet. Budapest, Napvilág Kiadó.
- Romsics, 1999
Romsics Ignác: *Bethlen István*. Budapest, Osiris Kiadó.
- Romsics, 2005
Romsics Ignác: *Magyarország története a XX. században*. Budapest, Osiris Kiadó.
- Sol Club*, 1938
A Sol Club tíz esztendeje 1928–1938. Budapest, Sol Club.
- Széchenyi, é. n.
Széchenyi Kinga: Megbélyegzettek.
http://www.hortobagyideportaltak.hu/k_megbelyegzettek.htm (utolsó letöltés 2012. február 29.).
- Szentgyörgyi, 1942
Szentgyörgyi Ferenc: A hét lexikona. „Vádat emelek...” *Tolnai Világlapja*, július 15.
- Szentmiklóssy (szerk.), 1930
A magyar feltámadás lexikona: a magyar legújabb kor története. Szerkesztette: Szentmiklóssy Géza. Budapest, k. n.

Tabajdy–Ungváry, 2008

Tabajdy Gábor – Ungváry Krisztián: *Elhallgatott múlt. A pártállam és a belügy. A politikai rendőrség működése Magyarországon 1956–1990.* Budapest, 1956-os Intézet–Corvina.

Takács (szerk.), 1931

Tanulmányok a társadalom- és közigazgatáspolitikai köréből Dr. Steinecker Ferenc közszolgálatának harmincadik évfordulója alkalmából. Szerkesztette: Takács Imre. H. n., Beniczky Nyomda.

Vas, 1952

Vas Zoltán: *Tizenhat év fegyházban.* Budapest, Szikra Kiadó.

Vámbéry, 1935

Vámbéry Ruzstem: *A Rákosi-per (Vád, védelem, ítélet).* Budapest, Viktória Nyomda.

Zinner, 1985

Zinner Tibor: Adalékok az antifasiszta számonkéréshez és a népi demokrácia védelméhez, különös tekintettel a Budapesti Népbíróságra. *Budapest Főváros Levéltára Közleményei, 1984.* Budapest, 143. és 164.

Zinner, 1989

Zinner Tibor: *Az ébredők fénykora 1919–1923.* Budapest, Akadémiai Kiadó.

Zinner, 2005

Zinner Tibor: *Megfogyva és megtörve. Évtizedek és tizedelések a jogászvilágban 1918–1962.* Budapest, Magyar Hivatalos Közlönykiadó.

Zsiga, 1991

Zsiga Tibor: *Burgenland vagy Nyugat-Magyarország Oberwart (Felsőőr), Burgenlandi Magyar Kultúregyesület.*

Zsitvay, 1999

Zsitvay Tibor: *Emlékirataim. Magyarország 1921–1941.* Budapest, Palatinus Ráday Gyűjtemény.